

سهم آموزش جغرافیا در ۹۵ شماره مجله

مرضیه سعیدی

کارشناس ارشد جغرافیا و دبیر مدارس شهر تهران

چکیده

وضعیت محتوایی مقاله‌ها در مجله چگونه است؟ چه تعدادی از نویسندگان مقاله‌ها دبیر یا معلم جغرافیا بوده‌اند؟ از کدام استان‌ها بیشترین مقاله به چاپ رسیده و پراکندگی جغرافیایی آن چگونه است؟ چه کسانی بر موضوع آموزش جغرافیا تأکید داشتند؟ سهم مقالات مجله رشد در حوزه جغرافیای طبیعی و انسانی چقدر است؟ جنسیت نویسندگان مقاله چگونه است؟ و...

ابتدا مقاله‌ها، مطالب و گزارش‌های علمی نشریه از نظر مشخصات پدیدآورندگان، یعنی دبیران جغرافیا، متخصصان جغرافیا، اشخاص خارج از رشته جغرافیا بررسی شدند، سپس مؤلف یا مترجم بودن نویسندگان، زن یا مرد بودن، پراکندگی جغرافیایی استان‌های ارائه کننده، تنوع مقاله‌ها از نظر حیطه جغرافیایی (عمومی، طبیعی یا انسانی)، محتوای آنها و تأکیدشان بر آموزش جغرافیا و... مورد بررسی قرار گرفتند.

دانستنی‌هایی از ۹۵ شماره نشریه رشد آموزش جغرافیا

به‌طور کلی در ۹۵ شماره مجله رشد آموزش جغرافیا، دبیران جغرافیا ۱۹/۲۵ درصد مقاله‌ها، متخصصان جغرافیا ۶۶/۱۲ درصد، اشخاصی که در حوزه علم جغرافیا نبودند، یعنی افرادی که در رشته‌های زمین‌شناسی، تاریخ، برنامه‌ریزی درسی، ریاضیات و آمار، سنجش از راه دور، ادبیات، محیط‌زیست، معارف اسلامی و... مهارت داشتند، ۱۴/۶۲ درصد مقاله‌ها را تألیف کرده‌اند.^۱ از کل مقاله‌های مندرج در نشریه رشد آموزش جغرافیا، ۸۱/۲۲ درصد آنها به‌طور عام به موضوع جغرافیا پرداخته‌اند که تعداد زیادی از آنها مربوط به پایان‌نامه‌های تحصیلی دانش‌جویان بوده و در دانش‌افزایی دبیران مؤثر بوده‌اند و ۱۸/۷۷ درصد به آموزش جغرافیا و ایران و کشورهای جهان توجه کرده‌اند و از میان اینها تحلیل محتوای کتب آموزشی جغرافیا ۲/۵۴ درصد، ارزیابی سؤال‌های امتحانی ۱/۲۷ درصد، معرفی برنامه‌های درسی آموزش جغرافیا، ۱۹/۷۴ درصد، نقد برنامه‌های

این نوشتار به بررسی نشریه رشد آموزش جغرافیا از شماره ۱ تا ۹۵ به لحاظ تأکید بر آموزش جغرافیا و ارائه مقاله‌ها و تجربیات در این زمینه می‌پردازد. براساس بررسی انجام شده از میان مقاله‌ها، مطالب و گزارش‌های علمی ارائه شده در نشریه، ۱۸/۷۷ درصد آنها به آموزش جغرافیا در ایران و سایر کشورهای جهان اختصاص یافته و بقیه دارای موضوعات جغرافیایی عام‌اند. مقاله‌های مربوط به آموزش جغرافیا شامل تحلیل محتوای کتب آموزشی، ارزیابی سؤال‌های امتحانی، معرفی برنامه‌های درسی و نقد آنها، تجربه‌های آموزشی در ایران و سایر کشورهای دنیا هستند. در ادامه نیز چکیده یا چند سطر از هر عنوان مقاله یا مطلب مربوط به آموزش جغرافیا به ترتیب شمارگان به همراه نام نویسنده با مترجم آن برای استفاده همکاران ارائه شده است. در آخر هم دانستنی‌های به‌دست آمده از انجام کار آمده‌اند.

کلیدواژه‌ها: آموزش، آموزش جغرافیا، مجله، مجله رشد آموزش جغرافیا، رشد

مقدمه

در بهار ۱۳۶۴، وقتی اولین شماره نشریه رشد آموزش جغرافیا منتشر شد و من که دانشجوی رشته جغرافیا بودم چند صفحه از آن را مطالعه کردم، از دنیای معلمی و آموزش جغرافیا به دیگران بسیار فاصله داشتم و از آن هنگام تاکنون، تمام شماره‌های مجله را کم و بیش خوانده‌ام. اکنون که آخرین شماره آن یعنی شماره ۹۵ منتشر و توزیع شده، سال‌هاست که در کسوت معلمی از آموزش جغرافیا و فرایند یاددهی - یادگیری در کلاس درس برای خود و دانش‌آموزان لذت می‌برم.

در این اواخر همیشه به عنوان مجله رشد آموزش جغرافیا فکر و پرسش‌هایی در ذهنم بود؛ آیا این نشریه آن‌چنان که باید و انتظار می‌رفت به آموزش جغرافیا توجه داشته یا بیشتر به دانش‌افزایی خوانندگان و به‌ویژه معلمان توجه کرده است؟

درسی ۸/۲۸ درصد، تجربه‌های آموزشی جغرافیا در ایران ۵۷/۳۲ درصد و تجربه‌های آموزشی جغرافیا در سایر کشورهای جهان ۲۲/۲۹ درصد بوده‌اند.^۲

از همه مقاله‌های چاپ شده در مجله، ۷۷/۷۹ درصد تألیف و ۲۲/۲ درصد از مقاله‌ها ترجمه شده بود. همچنین ۳۵/۲۸ درصد در حوزه جغرافیای انسانی، ۳۱/۴۵ درصد در حوزه جغرافیای طبیعی، و ۳۳/۲۵ درصد در موضوعات جغرافیای عمومی مثل نقشه و نقشه‌خوانی، سنجش از راه دور، فلسفه جغرافیا، آموزش جغرافیا و... نگاشته شده بودند.

بیشترین تعداد مقالات و مطالب علمی از دکتر سیاوش شایان با ۴۱ مقاله (۴/۹۰ درصد)، سپس دکتر مهدی چوبینه (۲/۰۳ درصد)، دکتر عباس سعیدی و فرهاد شه‌داد (هر یک ۱/۹۱ درصد)، دکتر عبدالکریم قریب (۱/۷۹ درصد)، بهروز خاماچی (۱/۶۹ درصد)، داریوش مهرشاهی (۱/۵۵ درصد)، جواد صفی‌نژاد (۱/۳۱ درصد)، حسین حاتمی‌نژاد، زهره هادیانی و بهرام امیراحمدی (هر یک ۱/۰۷ درصد)، علی خورشید دوست (۰/۹۵ درصد)، دکتر بهلول علیجانی دکتر ناهید فلاحیان، دکتر مجید اونق، مصطفی مؤمنی، حسین رامشت و محمد جعفر زمردیان (هر یک ۰/۸۳ درصد) و دکتر محمدحسن گنجی، عباس مکبری، دکتر میر بیانی خطیبی، جمال ایرانی و دکتر مرتضی هنری (هر یک ۰/۷۱ درصد) و... ارائه شده‌اند. بیشترین مقالات مربوط به آموزش جغرافیا در مجله از دکتر سیاوش شایان با ۲۳ مقاله (۱۴/۶۴ درصد)، سپس دکتر مهدی چوبینه ۸/۹۱ درصد، دکتر ناهید فلاحیان و کوروش امیری‌نیا (هر یک ۳/۸۲ درصد)، دکتر شوکت مقیمی، فرهاد شه‌داد و مرضیه سعیدی (هر یک ۲/۵۴ درصد)، دکتر محمدحسن گنجی، دکتر مرتضی هنری، منصور ملک‌عباسی و محمود معافی (هر یک ۱/۹۱ درصد) و... ارائه شده‌اند (جدول‌های ۱ تا ۵).

درصد	تعداد	پدیدآورندگان مقاله‌ها و...
۱۹/۲۵	۱۵۴	دبیر
۶۶/۱۲	۵۲۹	متخصص جغرافیا
۱۴/۶۲	۱۱۷	غیر از جغرافیا
۱۴/۳۶	۱۳۲	زن
۸۵/۶۳	۷۸۷	مرد

جدول ۱- پدیدآورندگان مقاله‌ها و... در رشد جغرافیا از شماره ۱ تا ۹۵

درصد	تعداد	انواع مقاله‌ها و...
۷۷/۷۹	۶۴۸	تألیف شده
۲۲/۲	۱۸۵	ترجمه شده
۳۳/۲۵	۲۷۸	جغرافیای عمومی
۳۱/۴۵	۲۶۳	جغرافیای طبیعی
۳۵/۲۸	۲۹۵	جغرافیای انسانی
۸۱/۲۲	۶۷۹	جغرافیای عام
۱۸/۷۷	۱۵۷	آموزش جغرافیا

جدول ۲- انواع مقاله‌ها در ۹۵ شماره مجله رشد جغرافیا

شماره مجله‌های رشد جغرافیا	درصد	تعداد	انواع مقاله‌های مربوط به آموزش جغرافیا
۱-۲-۳-۴-۵-۷-۸-۱۰-۱۵-۲۷-۲۹-۳۱-۳۳-۳۸-(۵۱ تا ۴۰)- - (۷۸ تا ۸۴)-۷۵-۷۳-۷۲-۶۹-۶۸-(۶۶ تا ۵۳)- (۵۷ تا ۵۲) (۹۱ تا ۹۴)-(۸۶ تا ۸۸)	۵۷/۳۲	۹۰	تجربه‌های آموزشی در ایران
۶-۷-۸-۹-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۳۲-۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۷-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳-۱۷۴-۱۷۵-۱۷۶-۱۷۷-۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴-۷۵۵-۷۵۶-۷۵۷-۷۵۸-۷۵۹-۷۶۰-۷۶۱-۷۶۲-۷۶۳-۷۶۴-۷۶۵-۷۶۶-۷۶۷-۷۶۸-۷۶۹-۷۷۰-۷۷۱-۷۷۲-۷۷۳-۷۷۴-۷۷۵-۷۷۶-۷۷۷-۷۷۸-۷۷۹-۷۸۰-۷۸۱-۷۸۲-۷۸۳-۷۸۴-۷۸۵-۷۸۶-۷۸۷-۷۸۸-۷۸۹-۷۹۰-۷۹۱-۷۹۲-۷۹۳-۷۹۴-۷۹۵-۷۹۶-۷۹۷-۷۹۸-۷۹۹-۸۰۰-۸۰۱-۸۰۲-۸۰۳-۸۰۴-۸۰۵-۸۰۶-۸۰۷-۸۰۸-۸۰۹-۸۱۰-۸۱۱-۸۱۲-۸۱۳-۸۱۴-۸۱۵-۸۱۶-۸۱۷-۸۱۸-۸۱۹-۸۲۰-۸۲۱-۸۲۲-۸۲۳-۸۲۴-۸۲۵-۸۲۶-۸۲۷-۸۲۸-۸۲۹-۸۳۰-۸۳۱-۸۳۲-۸۳۳-۸۳۴-۸۳۵-۸۳۶-۸۳۷-۸۳۸-۸۳۹-۸۴۰-۸۴۱-۸۴۲-۸۴۳-۸۴۴-۸۴۵-۸۴۶-۸۴۷-۸۴۸-۸۴۹-۸۵۰-۸۵۱-۸۵۲-۸۵۳-۸۵۴-۸۵۵-۸۵۶-۸۵۷-۸۵۸-۸۵۹-۸۶۰-۸۶۱-۸۶۲-۸۶۳-۸۶۴-۸۶۵-۸۶۶-۸۶۷-۸۶۸-۸۶۹-۸۷۰-۸۷۱-۸۷۲-۸۷۳-۸۷۴-۸۷۵-۸۷۶-۸۷۷-۸۷۸-۸۷۹-۸۸۰-۸۸۱-۸۸۲-۸۸۳-۸۸۴-۸۸۵-۸۸۶-۸۸۷-۸۸۸-۸۸۹-۸۹۰-۸۹۱-۸۹۲-۸۹۳-۸۹۴-۸۹۵-۸۹۶-۸۹۷-۸۹۸-۸۹۹-۹۰۰-۹۰۱-۹۰۲-۹۰۳-۹۰۴-۹۰۵-۹۰۶-۹۰۷-۹۰۸-۹۰۹-۹۱۰-۹۱۱-۹۱۲-۹۱۳-۹۱۴-۹۱۵-۹۱۶-۹۱۷-۹۱۸-۹۱۹-۹۲۰-۹۲۱-۹۲۲-۹۲۳-۹۲۴-۹۲۵-۹۲۶-۹۲۷-۹۲۸-۹۲۹-۹۳۰-۹۳۱-۹۳۲-۹۳۳-۹۳۴-۹۳۵-۹۳۶-۹۳۷-۹۳۸-۹۳۹-۹۴۰-۹۴۱-۹۴۲-۹۴۳-۹۴۴-۹۴۵-۹۴۶-۹۴۷-۹۴۸-۹۴۹-۹۵۰-۹۵۱-۹۵۲-۹۵۳-۹۵۴-۹۵۵-۹۵۶-۹۵۷-۹۵۸-۹۵۹-۹۶۰-۹۶۱-۹۶۲-۹۶۳-۹۶۴-۹۶۵-۹۶۶-۹۶۷-۹۶۸-۹۶۹-۹۷۰-۹۷۱-۹۷۲-۹۷۳-۹۷۴-۹۷۵-۹۷۶-۹۷۷-۹۷۸-۹۷۹-۹۸۰-۹۸۱-۹۸۲-۹۸۳-۹۸۴-۹۸۵-۹۸۶-۹۸۷-۹۸۸-۹۸۹-۹۹۰-۹۹۱-۹۹۲-۹۹۳-۹۹۴-۹۹۵-۹۹۶-۹۹۷-۹۹۸-۹۹۹-۱۰۰۰-۱۰۰۱-۱۰۰۲-۱۰۰۳-۱۰۰۴-۱۰۰۵-۱۰۰۶-۱۰۰۷-۱۰۰۸-۱۰۰۹-۱۰۱۰-۱۰۱۱-۱۰۱۲-۱۰۱۳-۱۰۱۴-۱۰۱۵-۱۰۱۶-۱۰۱۷-۱۰۱۸-۱۰۱۹-۱۰۲۰-۱۰۲۱-۱۰۲۲-۱۰۲۳-۱۰۲۴-۱۰۲۵-۱۰۲۶-۱۰۲۷-۱۰۲۸-۱۰۲۹-۱۰۳۰-۱۰۳۱-۱۰۳۲-۱۰۳۳-۱۰۳۴-۱۰۳۵-۱۰۳۶-۱۰۳۷-۱۰۳۸-۱۰۳۹-۱۰۴۰-۱۰۴۱-۱۰۴۲-۱۰۴۳-۱۰۴۴-۱۰۴۵-۱۰۴۶-۱۰۴۷-۱۰۴۸-۱۰۴۹-۱۰۵۰-۱۰۵۱-۱۰۵۲-۱۰۵۳-۱۰۵۴-۱۰۵۵-۱۰۵۶-۱۰۵۷-۱۰۵۸-۱۰۵۹-۱۰۶۰-۱۰۶۱-۱۰۶۲-۱۰۶۳-۱۰۶۴-۱۰۶۵-۱۰۶۶-۱۰۶۷-۱۰۶۸-۱۰۶۹-۱۰۷۰-۱۰۷۱-۱۰۷۲-۱۰۷۳-۱۰۷۴-۱۰۷۵-۱۰۷۶-۱۰۷۷-۱۰۷۸-۱۰۷۹-۱۰۸۰-۱۰۸۱-۱۰۸۲-۱۰۸۳-۱۰۸۴-۱۰۸۵-۱۰۸۶-۱۰۸۷-۱۰۸۸-۱۰۸۹-۱۰۹۰-۱۰۹۱-۱۰۹۲-۱۰۹۳-۱۰۹۴-۱۰۹۵-۱۰۹۶-۱۰۹۷-۱۰۹۸-۱۰۹۹-۱۱۰۰-۱۱۰۱-۱۱۰۲-۱۱۰۳-۱۱۰۴-۱۱۰۵-۱۱۰۶-۱۱۰۷-۱۱۰۸-۱۱۰۹-۱۱۱۰-۱۱۱۱-۱۱۱۲-۱۱۱۳-۱۱۱۴-۱۱۱۵-۱۱۱۶-۱۱۱۷-۱۱۱۸-۱۱۱۹-۱۱۲۰-۱۱۲۱-۱۱۲۲-۱۱۲۳-۱۱۲۴-۱۱۲۵-۱۱۲۶-۱۱۲۷-۱۱۲۸-۱۱۲۹-۱۱۳۰-۱۱۳۱-۱۱۳۲-۱۱۳۳-۱۱۳۴-۱۱۳۵-۱۱۳۶-۱۱۳۷-۱۱۳۸-۱۱۳۹-۱۱۴۰-۱۱۴۱-۱۱۴۲-۱۱۴۳-۱۱۴۴-۱۱۴۵-۱۱۴۶-۱۱۴۷-۱۱۴۸-۱۱۴۹-۱۱۵۰-۱۱۵۱-۱۱۵۲-۱۱۵۳-۱۱۵۴-۱۱۵۵-۱۱۵۶-۱۱۵۷-۱۱۵۸-۱۱۵۹-۱۱۶۰-۱۱۶۱-۱۱۶۲-۱۱۶۳-۱۱۶۴-۱۱۶۵-۱۱۶۶-۱۱۶۷-۱۱۶۸-۱۱۶۹-۱۱۷۰-۱۱۷۱-۱۱۷۲-۱۱۷۳-۱۱۷۴-۱۱۷۵-۱۱۷۶-۱۱۷۷-۱۱۷۸-۱۱۷۹-۱۱۸۰-۱۱۸۱-۱۱۸۲-۱۱۸۳-۱۱۸۴-۱۱۸۵-۱۱۸۶-۱۱۸۷-۱۱۸۸-۱۱۸۹-۱۱۹۰-۱۱۹۱-۱۱۹۲-۱۱۹۳-۱۱۹۴-۱۱۹۵-۱۱۹۶-۱۱۹۷-۱۱۹۸-۱۱۹۹-۱۲۰۰-۱۲۰۱-۱۲۰۲-۱۲۰۳-۱۲۰۴-۱۲۰۵-۱۲۰۶-۱۲۰۷-۱۲۰۸-۱۲۰۹-۱۲۱۰-۱۲۱۱-۱۲۱۲-۱۲۱۳-۱۲۱۴-۱۲۱۵-۱۲۱۶-۱۲۱۷-۱۲۱۸-۱۲۱۹-۱۲۲۰-۱۲۲۱-۱۲۲۲-۱۲۲۳-۱۲۲۴-۱۲۲۵-۱۲۲۶-۱۲۲۷-۱۲۲۸-۱۲۲۹-۱۲۳۰-۱۲۳۱-۱۲۳۲-۱۲۳۳-۱۲۳۴-۱۲۳۵-۱۲۳۶-۱۲۳۷-۱۲۳۸-۱۲۳۹-۱۲۴۰-۱۲۴۱-۱۲۴۲-۱۲۴۳-۱۲۴۴-۱۲۴۵-۱۲۴۶-۱۲۴۷-۱۲۴۸-۱۲۴۹-۱۲۵۰-۱۲۵۱-۱۲۵۲-۱۲۵۳-۱۲۵۴-۱۲۵۵-۱۲۵۶-۱۲۵۷-۱۲۵۸-۱۲۵۹-۱۲۶۰-۱۲۶۱-۱۲۶۲-۱۲۶۳-۱۲۶۴-۱۲۶۵-۱۲۶۶-۱۲۶۷-۱۲۶۸-۱۲۶۹-۱۲۷۰-۱۲۷۱-۱۲۷۲-۱۲۷۳-۱۲۷۴-۱۲۷۵-۱۲۷۶-۱۲۷۷-۱۲۷۸-۱۲۷۹-۱۲۸۰-۱۲۸۱-۱۲۸۲-۱۲۸۳-۱۲۸۴-۱۲۸۵-۱۲۸۶-۱۲۸۷-۱۲۸۸-۱۲۸۹-۱۲۹۰-۱۲۹۱-۱۲۹۲-۱۲۹۳-۱۲۹۴-۱۲۹۵-۱۲۹۶-۱۲۹۷-۱۲۹۸-۱۲۹۹-۱۳۰۰-۱۳۰۱-۱۳۰۲-۱۳۰۳-۱۳۰۴-۱۳۰۵-۱۳۰۶-۱۳۰۷-۱۳۰۸-۱۳۰۹-۱۳۱۰-۱۳۱۱-۱۳۱۲-۱۳۱۳-۱۳۱۴-۱۳۱۵-۱۳۱۶-۱۳۱۷-۱۳۱۸-۱۳۱۹-۱۳۲۰-۱۳۲۱-۱۳۲۲-۱۳۲۳-۱۳۲۴-۱۳۲۵-۱۳۲۶-۱۳۲۷-۱۳۲۸-۱۳۲۹-۱۳۳۰-۱۳۳۱-۱۳۳۲-۱۳۳۳-۱۳۳۴-۱۳۳۵-۱۳۳۶-۱۳۳۷-۱۳۳۸-۱۳۳۹-۱۳۴۰-۱۳۴۱-۱۳۴۲-۱۳۴۳-۱۳۴۴-۱۳۴۵-۱۳۴۶-۱۳۴۷-۱۳۴۸-۱۳۴۹-۱۳۵۰-۱۳۵۱-۱۳۵۲-۱۳۵۳-۱۳۵۴-۱۳۵۵-۱۳۵۶-۱۳۵۷-۱۳۵۸-۱۳۵۹-۱۳۶۰-۱۳۶۱-۱۳۶۲-۱۳۶۳-۱۳۶۴-۱۳۶۵-۱۳۶۶-۱۳۶۷-۱۳۶۸-۱۳۶۹-۱۳۷۰-۱۳۷۱-۱۳۷۲-۱۳۷۳-۱۳۷۴-۱۳۷۵-۱۳۷۶-۱۳۷۷-۱۳۷۸-۱۳۷۹-۱۳۸۰-۱۳۸۱-۱۳۸۲-۱۳۸۳-۱۳۸۴-۱۳۸۵-۱۳۸۶-۱۳۸۷-۱۳۸۸-۱۳۸۹-۱۳۹۰-۱۳۹۱-۱۳۹۲-۱۳۹۳-۱۳۹۴-۱۳۹۵-۱۳۹۶-۱۳۹۷-۱۳۹۸-۱۳۹۹-۱۴۰۰-۱۴۰۱-۱۴۰۲-۱۴۰۳-۱۴۰۴-۱۴۰۵-۱۴۰۶-۱۴۰۷-۱۴۰۸-۱۴۰			

نویسندگان برتر مقاله‌های آموزش جغرافیا	درصد مقاله‌ها
دکتر سیاوش شایان	۱۴/۶۴
دکتر مهدی چوبینه	۸/۹۱
دکتر ناهید فلاحیان	۳/۸۲
کوروش امیری‌نیا	۳/۸۲
دکتر شوکت مقیمی	۲/۵۴
مرضیه سعیدی	۲/۵۴
فرهاد شهاد	۲/۵۴
منصور ملک‌عباسی	۱/۹۱
دکتر مرتضی هنری	۱/۹۱
محمود معافی	۱/۹۱

جدول ۴- نویسندگان برتر مقالات آموزش جغرافیا در مجله از شماره ۱ تا ۹۵

در شماره ۳، «آموزش جغرافیا در کشور اسپانیا» (سیاوش شایان) ارائه و در آن به اهداف کلی نظام آموزشی اسپانیا، آموزش جغرافیا در مقاطع مختلف تحصیلی و موقعیت کنونی مطالعه جغرافیا در کشور و روش‌های آموزش جغرافیا و اهداف آن پرداخته شده است.

در شماره ۴، «آموزش جغرافیا در ژاپن» (دکتر حسین شکویی) به تأسیس گروه جغرافیا در ژاپن از اوایل قرن ۲۰ پرداخته و در ادامه، تشکیل انجمن جغرافی دانان ژاپن، تألیف کتاب، جغرافیای بعد از جنگ جهانی دوم، نگرش‌های تازه در جغرافیا در راستای صنعتی و مکانیزه شدن ژاپن و... بحث شده است.

همچنین در مقاله «لرزم آموزش جغرافیای سیاسی در سطح متوسطه، سلسله مراتب سیاسی و محدوده سرزمینی آن» (دکتر دُرّه میرحیدر) به معرفی و آموزش محدوده سرزمینی، تقسیمات کشوری در مقطع متوسطه، اهداف، روش تدریس، وسایل کار، وظایف معلم، فعالیت‌های خارج از کلاس و... توجه شده است.

سپس در مقاله دیگری به نام «آموزش جغرافیا و چگونگی بازسازی سیستمی آن در دانشگاه‌ها» (دکتر محمدتقی رهنمایی) به طرح سازمان جدید آموزشی و پژوهشی جغرافیا، مدیریت سازمانی دانشکده علوم جغرافیایی و سیستم آموزشی آن و... پرداخته شده است.

در شماره‌های ۱ و ۴، نمونه‌سؤال‌های آزمون دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی بدون هیچ نقدی درج شده است.

در شماره‌های ۵ و ۷، مقاله «برنامه‌ریزی درسی جغرافیا در مدارس ایران» (دکتر بهلول علیجانی) به ضرورت برنامه‌ریزی درسی در جغرافیا و شناخت آن، تعیین اهداف آموزشی، روش‌های تدریس و ارزشیابی درس جغرافیا، مدل‌های برنامه‌ریزی هدف‌دار و فرایندی، آموزش جغرافیا در دوره‌های راهنمایی و دبیرستان و... توجه شده است.

در مقاله «آموزش جغرافیا در کشور سوئد» (دکتر سیاوش شایان) به ساختار نظام آموزشی سوئد و اهداف کلی آن در مقاطع مختلف تحصیلی به‌ویژه آموزش جغرافیا، روش‌ها و اهداف آموزش، انتخاب سرفصل‌های آموزشی، تربیت معلم جغرافیا و... پرداخته شده است.

در شماره ۶ در مقاله «آموزش جغرافیا در اتریش» (سیاوش شایان) بر هدف‌های کلی آموزش و پرورش و مقاطع تحصیلی، اجباری و اختیاری بودن تحصیل، سابقه آموزش جغرافیا در اتریش، آموزش کنونی جغرافیا، وظایف دانش‌آموز و معلم، اهداف آموزش جغرافیا، کسب فرهنگ عمومی از طریق دانش جغرافیا برای دانش‌آموزانی که شهروندان آینده هستند و... تأکید می‌شود.

در شماره ۷، «مدل و مدل‌سازی در آموزش جغرافیا» (دکتر عباس سعیدی) به شیوه‌های تدریس جغرافیا و اینکه کاربرد کدام روش می‌تواند به بهترین شیوه دانسته‌های جغرافیایی را انتقال دهد اشاره می‌کند، و با توجه به کاربرد علوم به‌ویژه جغرافیا در حل

در ادامه برای استفاده دبیران جغرافیا، به چکیده یا چند سطر از مقاله‌ها اشاره می‌شود:

در شماره‌های ۱، ۲ و ۳، در مقاله «هدف‌ها و ارزش‌های آموزش جغرافیا» (دکتر مرتضی هنری) به دگرگونی در آموزش جغرافیا و محیط آموزشی و دانش‌آموزان، دگرگونی در دانش جغرافیایی پرداخته و به اهداف آموزش جغرافیا و اینکه جغرافیا بخشی از دوره گسترده در علوم رفتاری است، یا باید مبنای یک دوره کامل‌کننده باشد که علوم رفتاری را هماهنگ می‌کند، توجه دارد. وی نگران آن است که به جغرافیا به عنوان مابشری نگاه شود که اطلاعاتی را از زمینه رخدادهای جهان به شهروندان آینده می‌دهد و... در ادامه به تحلیل موقعیت‌ها و پراکندگی‌ها و تحلیل زیست‌محیطی و بررسی سازماندهی فضایی، ارزش نسبی آموزش جغرافیا، ارزش ذاتی در جغرافیا و آموزش برای آگاهی نسبت به فضا پرداخته است.

همچنین در شماره ۱، مطلبی درباره طرح و تهیه جغرافیای استان مطرح و نکاتی چند پیرامون کتاب درسی استان و انگیزه تهیه آن و... آمده است.

در شماره ۲، «آموزش جغرافیا در کشور جمهوری آلمان فدرال» (عبدالرضا فرجی) درباره اصول آموزش جغرافیا و روش تهیه دروس جغرافیا در ساختار نظام آموزشی، اهداف آموزش جغرافیا و جغرافیا در مقاطع مختلف تحصیلی، مطالبی آمده است.

در مقاله «طرح پیشنهادی ضرورت تغییر برنامه‌های جغرافیا در دانشگاه‌ها» (دکتر حسین شکویی) به وضعیت تحصیل در دانشگاه‌ها، بهبود کاستی‌های جامعه از نظر متخصصان، وضعیت اشتغال فارغ‌التحصیلان در سازمان‌های دولتی و خصوصی ایران و ضمن آن به وضعیت استخدام در کشور انگلستان توجه شده است.

مشکلات و مسائل اجتماعی، اقتصادی و محیطی، سعی دارد ساده‌ترین شکل انتقال و آموزش یافته‌های علمی را بیان و به تعریف مدل، انواع مدل، مزایای استفاده از مدل و محدودیت‌های آن می‌پردازد و در پایان، چند نمونه از مدل‌های قابل تهیه در آموزش جغرافیا را معرفی می‌کند.

در شماره ۸، «آموزش جغرافیا در مقطع دبیرستان» (سیاوش شایان) به ضرورت برنامه‌ریزی درسی جغرافیا در مقطع متوسطه و نیاز به الگوبرداری از سایر کشورها پرداخته و بخشی از کتاب آموزش جغرافیا در سطح مدارس را ترجمه و ارائه کرده است. در این مقاله به دوازده سؤال که در بیست کشور اروپایی به صورت پرسش‌نامه‌ای در آموزشگاه‌ها ارائه و پاسخ داده شده‌اند، جمع‌آوری و دسته‌بندی شده‌اند به طوری که وضعیت آموزش جغرافیا را در این کشورها مشخص می‌کنند. برخی از این پرسش‌ها عبارت‌اند از: اهداف آموزش جغرافیا در مدارس کدام‌اند؟ هر آموزشگاه چند ساعت را در هفته و سال تحصیلی به آموزش جغرافیا اختصاص داده است؟ آموزش جغرافیا در مدارس اجباری است یا اختیاری؟ چند سال؟ آیا در هر آموزشگاه یک کلاس جغرافیا وجود دارد؟

در مقاله «جزر و مد» (جمشید فریفته) ضمن اشاره به مختصر بودن مبحث درسی جزر و مد در کتب مقطع راهنمایی و دبیرستان، برای تکمیل دانش برخی همکاران معلم در مقاطع مربوط، به چگونگی وقوع جزر و مد، تعریف، نیروی پدیدآورنده، پراکندگی، انواع آن و... پرداخته است.

در شماره ۹، «آموزش جغرافیا در مقطع ابتدایی» (سیاوش شایان)، ضمن ارجاع خوانندگان به شماره قبل نشریه، به پرسشنامه‌ای که برای آموزش جغرافیا در مقطع ابتدایی تهیه شده و پاسخ‌های آنها توجه کرده است.

در شماره ۱۰، «نگرشی به روند جغرافیای سیاسی» سخنرانی دکتر دره‌میرحیدر است که در آن به عدم توجه به جغرافیای سیاسی در کتب جغرافیای دوره راهنمایی و دبیرستان، به ماهیت جغرافیای سیاسی، واحدهای سیاسی غیرعادی، ضرورت آموزش جغرافیای سیاسی در سطح متوسطه و... پرداخته است.

در شماره ۱۵، یک نمونه از سؤال‌های آزمون اختصاصی درس جغرافیا به همراه پاسخ آنها برای گروه آزمایشی علوم انسانی در امتحان گزینش دانشجو برای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور در سال تحصیلی ۶۸-۶۷ چاپ شده است.

در شماره ۱۸ در مقاله «برنامه‌ریزی درسی و آموزش جغرافیا در آمریکا، دوره ابتدایی و دبیرستان» (محمود معافی) مطالبی درباره غیرمتمرکز بودن برنامه‌ریزی درسی در آمریکا، انتخاب کتب درسی مستقل در مدارس هر ایالت، اهداف کلی آموزش جغرافیا و... آمده و همچنین مطالبی درباره دروس جغرافیای ناحیه‌ای، پروژه‌های جغرافیایی دبیرستان‌ها، شیوه‌های تدریس و واحدهای درسی و

تحولات آموزش جغرافیا در کشور آمریکا ارائه شده است. در شماره ۲۲، مقاله «رشد ذهنی و فراگیری جغرافیا» (دکتر محمدتقی رضویان) به عوامل روانی که بر آموزش و فراگیری جغرافیا اثر می‌گذارد پرداخته و یادآوری کرده است که دانشمندان جغرافیا باور دارند نتایج تحقیقات و بررسی‌های روان‌شناسی را می‌توان در آموزش و یادگیری جغرافیا به کار بست. در این مقاله درباره رشد فکری کودکان، اهمیت شناخت بنیادهای ذهنی در آموزش جغرافیا، فراگیری تفهیمی جغرافیا و... مطالبی ارائه شده است.

در شماره ۲۲، «برنامه‌ریزی درسی و آموزش جغرافیا در انگلیس» (محمود معافی) به ساختار نظام آموزشی بریتانیا، برنامه‌ریزی در مقاطع مختلف تحصیلی، اهداف آموزش جغرافیا، محتوای کتب درسی، شیوه‌های یاددهی و یادگیری در جغرافیا پرداخته است.

در شماره ۲۳، «متدهای آموزش جغرافیا» (دکتر محمدتقی رضویان) در ادامه مقاله شماره قبل، هم‌چنان به مراحل رشد فکری دانش‌آموزان و روش‌هایی که برای یادگیری آنها مناسب است پرداخته و نوشته است با شناخت و بررسی مسائل دانش‌آموزان تجربیاتی می‌توان اندوخت که مدل‌های رفتاری آنهاست. مدل رفتاری با توجه به مراحل رشد ذهنی کودکان، معلمان را قادر می‌سازد که به دانش‌آموزان فرصت دهند با نقطه‌نظرهای دیگران و نقش آنان در مسائل جغرافیایی آشنا شوند و...

در مجله شماره ۲۳، «نیازهای آموزشی برای توسعه روستایی» (حسین حاتمی‌نژاد) ضمن ارائه مطالبی پیرامون برنامه‌ریزی آموزشی، انواع نیازهای آموزشی، راه‌های رفع نیاز آموزشی و آموزش‌های غیررسمی به لزوم آموزش جغرافیا برای توسعه روستایی و حیطة عمل کارشناسان جغرافیا پرداخته است.

در شماره ۲۷، «اصول و معیارهای تألیف کتب درسی جغرافیای دانشسرای چهار ساله تربیت معلم» (محمود معافی) اهداف آموزش جغرافیا برای سال‌های اول و دوم دانشسرای چهار ساله، اصول تدوین کتب، اهداف کلی و رفتاری در حیطة‌های مختلف، ضوابط علمی برای گزینش محتوا، اصول سازماندهی محتوا و... نوشته شده است.

در شماره ۲۸، «عکس و جایگاه آن در آموزش و پژوهش جغرافیا» (فرهاد شهداد)، مطالب زیر را مورد توجه قرار داده است:

جغرافیا علمی است که به بررسی‌هایی پیرامون محیط‌زیست، تفاوت‌ها و شباهت‌های فضایی بین مکان‌ها می‌پردازد و در این راستا از منابع اطلاعاتی گوناگون برای شناخت محیط‌ها، ارزیابی و تجزیه و تحلیل پدیده‌های محیطی، سنجش اثر پدیده‌ها و... بر زندگی انسان و همچنین به کارگیری مجموعه دانسته‌ها در جهت تصحیح و کنترل روابط متقابل انسان و محیط برای دستیابی به رفاه اجتماعی (جغرافیای کاربردی) بهره می‌گیرد. در این میان عکس به عنوان وسیله‌ای که نقش طبیعت را روی یک سطح مصنوعی منعکس می‌کند و آن را در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد، از جمله وسایلی

است که جایگاه ویژه‌ای در آموزش و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی جغرافیا دارد. در این مقاله به مشاهدات جغرافیایی، ایجاد تصور ذهنی از محیط با عکس، یادآوری آموخته‌ها، ویژگی‌های عکس‌های مناسب در آموزش جغرافیا، عوامل مؤثر در استنتاج اطلاعات از عکس، مراحل عکس‌خوانی و... اشاره شده است.

در شماره ۲۹، مطلبی درباره شتاب یا فلات قاره (حسن فلک‌رو) آمده که در آن به یک نیاز یا ابهام آموزشی از طرف دانش‌آموزان در کلاس درس و همکاران دبیر در جلسات هماهنگی گروه‌های آموزشی اشاره و در آن به توضیح درباره شتاب و تعاریف آن، ژرفاشیب یا پدیده‌های نو در جغرافیای اقتصادی جهان و... توجه شده است.

در شماره‌های ۳۰، ۳۱، ۳۳ و ۳۵، مقاله «درباره آموزش جغرافیا» (سیاوش شایان) بخشی از کتاب آموزش جغرافیاست که نتایج تحقیقی به نام آموزش معلمان در دانشگاه‌های انگلستان و شامل تحقیق در مهارت‌های کلی تدریس علوم از جمله علم جغرافیاست و دربرگیرنده روش‌های علمی برای آموزش دهندگان جغرافیا در سطوح مختلف تحصیلی به حساب می‌آید و معلم هم مانند یک دانش‌آموز باید ضمن مطالعه آن به تفکر بپردازد و تمرین و سؤال‌های متعدد را پاسخ گوید و... همچنین درباره کسب آمادگی برای آموزش جغرافیا و فعالیت‌های رایج در این درس، گروه‌های آموزشی جغرافیا، معلمان جغرافیا چگونه کلاس‌داری می‌کنند، برنامه‌ریزی درسی جغرافیا، الگوهای فعالیت و ارائه اطلاعات در جغرافیا... سخن گفته و امیدوار است تا معلمان به تفکر انتقادی درباره آموزش جغرافیا در کلاس درس وادار کند و آنها را به طرح کلی برنامه درس جغرافیا، تداوم یا عدم آن در برنامه درسی، روش‌های تدریس تفتنی و شاد، امتحانات خارج از مدرسه و... توجه دهد.

در شماره ۳۱، «روش آموزش نقشه‌های توپوگرافیک و مسطح» (دکتر اسکندر فتحی آذر) ضمن توجه به فعال بودن فراگیران در یادگیری و بهره‌گیری از روش‌های مکاشفه‌ای، پژوهشی، حل مسئله و... به نقشه، انواع، مقیاس و علائم نقشه، تهیه نقشه‌های مسطح توسط فراگیران، هدف‌های آموزشی در تهیه نقشه، تهیه نقشه توپوگرافی و اهداف یادگیری در این نقشه‌ها، مسائل و مشکلات مربوط به نقشه‌ها و فعالیت‌های معلم پرداخته است.

در شماره ۳۲، مقاله «ملاحظات درباره برنامه آموزشی جغرافیا در انگلستان» (دکتر محمدحسن گنجی) پیرو مقاله‌های درج شده در شماره‌های قبلی نشریه پیرامون آموزش جغرافیا به‌ویژه در شماره ۲۲ به این موضوع اشاره دارد که جغرافی‌دانان انگلیسی در ارج نهادن به تعالیم جغرافیا پیش‌کسوت بوده‌اند و راه و روش آنان اغلب سرمشق دیگران قرار گرفته است. در ادامه بیان می‌دارد که انجمن‌ها و مؤسسات جغرافیایی انگلستان با تلاش در مورد یک برنامه ملی برای آموزش جغرافیا و... به‌همراه طراحی یک داستان نیمه‌تمام (داستان افسانه‌ای جغرافیا و کودک)، به این نتیجه رسیدند که برنامه جغرافیا

باید برنامه‌ای برای تمام مردم جهان و تمام زندگی باشد، برنامه‌ای عملی و متعهد، نه انفعالی و بی‌ثمر و چنین شد که جغرافی‌دان‌ها کتاب جهان‌های جغرافیا را بازنویسی کردند و جان تازه‌ای به جغرافیا دمیده شد و...

در شماره ۳۳ نمونه پرسش‌های جغرافیا در امتحانات نهایی و آزمون سراسری دانشگاه‌ها درج شده است.

در شماره ۳۵ متن سخنرانی‌های دکتر حداد عادل در سمینار بررسی مسائل آموزشی جغرافیا چاپ شد. بعضی از نکات مهم این سخنرانی عبارت‌اند از: در سینه هر یک از ما نسبت به هر تخته سنگ، هر درخت و هر وجب از خاک کشور عشقی موج می‌زند و جغرافیا ابزاری برای تحقق بخشیدن عالمانه به این عشق و احساس است. امروزه جغرافیا مترادف با ایران‌شناسی و استقلال کشور است و برای پاسداری از آن نیاز به شناخت داریم. معلمان و مسئولان آموزش جغرافیا وظیفه دارند تصور کهنه از جغرافیا (علم محفوظات و معلومات عمومی اسامی مکان‌ها، ارقام و...) را منسوخ کنند تا بر ارتباط جغرافیا با زندگی تأکید شود و جغرافیا جایگاه اساسی خود را بیابد، به مسائل هر منطقه در جغرافیا بپردازیم، کانون‌های التهاب جهانی را در هر نقشه پیدا کنیم، پیوند جغرافیا و سیاست را بیاموزیم، از وسایل کمک‌آموزشی استفاده کنیم و در هر مدرسه یا منطقه یک اتاق جغرافیا داشته باشیم، نمایشگاه‌های جغرافیایی دایر کنیم، آموزش جغرافیا را با محیط جغرافیایی پیوند دهیم و آن را از محصور بودن در کلاس درس آزاد کنیم، ...

در شماره ۳۶ در مقاله «نقشه تکنولوژی آموزشی در آموزش جغرافیا» (سید منصور مرعشی) نویسنده با توجه به امکانات و رسانه‌های دنیای امروز که از طریق مطبوعات، سینما، مسافرت، رایانه و... جوانان را در هر لحظه مورد هجوم قرار می‌دهند، نتیجه می‌گیرد که آموزش جغرافیا باید بتواند اندکی نظم ایجاد کند و دانش‌آموزان را برای نگاه کردن تصویر به صورتی هوشمندانه و فایده‌بخش تربیت کند و در ادامه به تعریف تکنولوژی آموزشی، چگونگی استفاده از تکنولوژی در آموزش جغرافیا، استفاده معلم‌محور از تکنولوژی، روش‌های فعال و... در آموزش جغرافیا می‌پردازد.

شماره ۳۸ دارای مقاله‌ای است با نام «اهداف برنامه درسی و آموزش جغرافیا در مقطع راهنمایی تحصیلی» (یوسف ادیب) که در آن به نقش هدف در برنامه‌های درسی و آموزش، اهمیت و ضرورت بررسی هدف‌ها، سطوح اهداف آموزشی، هدف‌های رفتاری، اهداف کلی درس جغرافیا در دوره راهنمایی و پایه‌های تحصیلی آن پرداخته و پیشنهادهایی را در پایان ارائه کرده است.

در شماره ۳۹، «روش‌های جدید تدریس جغرافیا در دبستان‌های انگلیس» (حسن بشارت) به مشکل اساسی معلمان در تدریس جغرافیا در دبستان‌ها اشاره می‌کند که معلم باید بین معلوماتی که کودکان از راه حواس خود فرا می‌گیرند و اطلاعاتی که به‌طور

غیرمستقیم، مثلاً از راه گزارش‌های اشخاص دیگر دربارهٔ سرزمین‌ها و... به‌دست می‌آورند، ارتباط ایجاد کند، زیرا اطلاعات نوع اول در حقیقت پایه و اساس ضروری برای درک اطلاعات نوع دوم است. معلم برای رسیدن به چنین مقصدی مشکلاتی دارد از جمله طرح و اجرای برنامه‌های بازدید مناطق محلی و علمی، مطالعه و پاسخگویی به پرسش‌های دانش‌آموزان و... در این مقاله به مراحل سه‌گانهٔ تعلیم جغرافیا در دبستان‌ها، تغییرات مربوط به آموزش جغرافیا در سی سال گذشته و نمونه‌هایی از چگونگی آموزش جغرافیا در دبستان‌ها اشاره شده است.

در نشریهٔ شمارهٔ ۴۰، چهار مقاله دربارهٔ آموزش جغرافیا آمده است:

اولین مقاله دربارهٔ «منشور بین‌المللی آموزش جغرافیا» (ناهدید فلاحیان) است که کمیسیون آموزش جغرافیای اتحادیهٔ بین‌المللی جغرافیا آن را تهیه کرده است، زیرا اعتقاد دارند که آموزش جغرافیا به منظور پرورش شهروندان و اتباعی فعال و مسئول در دنیای کنونی و آینده ضروری است و با آگاهی به اینکه جغرافیا می‌تواند یک مبحث آگاه‌کننده، توانایی‌بخش و برانگیزاننده در همهٔ سطوح آموزش باشد و به بهره‌مندی مادام‌العمر و درک و فهم دنیای ما کمک کند. آموزش جغرافیا کمک می‌کند آموزندگان به صلاحیت و شایستگی بین‌المللی فزاینده‌ای به منظور تشریک مساعی مؤثر و لازم در طیف وسیعی از موضوعات اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و محیطی در جهان امروز دست یابند. به دلیل نگرانی از اینکه آموزش جغرافیا در بخش‌هایی از جهان مورد مسامحه و غفلت قرار گرفته و در بخش‌های دیگر فاقد ساختار و ارتباط مطالب است، برای حمایت و یاری رساندن به سایرین برای مقابله با بی‌سوادی جغرافیایی در همهٔ کشورهای دنیا، منشور بین‌المللی جغرافیا نوشته شده است. از آنجا که تحلیل و تصمیم‌گیری دربارهٔ موضوعات و مشکلات عمده‌ای که دنیای ما با آن مواجه است به متعهدبودن کامل مردم در همهٔ دوره‌ها و نسل‌ها نیازمند است، همهٔ موضوعات زیر دارای بُعد قوی جغرافیایی هستند: حرکات جمعیت، غذا و گرسنگی، بی‌سوادی، شهرنشینی، فقر، بیکاری، تغییر آب و هوا، بیابان‌زایی، بلایای طبیعی، ضایعات هسته‌ای، آلودگی‌ها، نزاع‌های قومی، ناحیه‌گرایی، ملیت‌گرایی، جهان‌گرایی، روی سفینهٔ زمین و... تلاش برای حل مشکلات فوق و کمک‌رسانی به صلح و عدالت میان مردم دنیا از یک‌سو و دنیای طبیعی از سوی دیگر، معلمان و مربیان جغرافیا را به منشور جغرافیا و اعلامیهٔ حقوق بشر رهنمون می‌سازد. منشور آموزش جغرافیا در بیست و هفتمین کنگرهٔ بین‌المللی جغرافیا به صورت رسمی پذیرفته و به مردم دنیا و حکومت‌ها اعلام و به عنوان اساسی آموزش جغرافیا در همهٔ کشورها توصیه شده است.

مقالهٔ دوم در شمارهٔ ۴۰ مربوط به «آموزش جغرافیا در مدارس استان آذربایجان شرقی، اظهارات معلمین جغرافیا» (دکتر مجید زاهدی و سایرین) است که در آن به ارزیابی علاقهٔ دانش‌آموزان

نسبت به مدرسه، معلم و درس جغرافیا پرداخته و هدف آنها یافتن روش‌هایی برای علاقه‌مندی بیشتر دانش‌آموزان به جغرافیا است. برای نتیجه‌گیری بهتر هم به معلمان و هم به دانش‌آموزان پرسش‌نامه داده شده است. در این مقاله به صد معلم پرسش‌نامه داده شده و از طریق ۱۸ سؤال مطرح شده در آن، نظرات معلمان مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در پایان این بخش، پیشنهادهایی ارائه شده‌اند.

مقالهٔ سوم در شمارهٔ ۴۰، «آموزش سنجش از دور در آموزشگاه‌ها» (عباس مکبری) است و به این نکته توجه دارد که سنجش از دور، چشم‌جدیدی را برای جغرافی‌دان‌ها و سایر متخصصان علوم زمین و منابع طبیعی به ارمغان آورده که به کمک آن می‌توان پدیده‌های سطح زمین را از فضای ماورای آن مطالعه و مورد بررسی مستمر قرار داد. تجربهٔ کشورهای پیشرفته در استفاده از سنجش از راه دور نشان می‌دهد که همهٔ کشورها باید سنجش از دور و سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی را به‌صورت ابزاری توانمند برای مطالعات جغرافیایی درآورند و یکی از راه‌های آن، این است که مسئولان آموزش کشورها به ضرورت سنجش از دور در مدارس برسند. به همین دلیل در بسیاری از کشورهای جهان مانند استرالیا، کانادا و سوئد این علم را به سطح آموزش و پرورش خود کشانده‌اند و آموزش می‌دهند و در ادامه دربارهٔ آموزش در کشورهای مذکور پرداخته شده است.

همچنین در نشریهٔ شمارهٔ ۴۰ و ادامهٔ آن در شماره‌های ۴۱ تا ۴۶، «گزارش کارگاه برنامه‌ریزی درسی و آموزش جغرافیا» (دکتر سیاوش شایان) ارائه شده و در آن به اهداف کارگاه آموزشی، اساتید، شرکت‌کنندگان و موضوع آموزشی با توجه به برنامه‌های آموزشی و درسی جغرافیا در دیگر کشورها و نیاز و اهداف خاص آموزش جغرافیا در ایران و تحول برنامهٔ درسی جغرافیا در مقاطع مختلف تحصیلی و... پرداخته است. از مطالب عمده در این نوشتار، ساختار تدریس و سرفصل‌ها و نگرش‌ها در برنامهٔ درسی جغرافیای انگلستان، سؤال‌های اساسی در جغرافیا، نگرش‌ها و دیدگاه‌ها در آموزش جغرافیا، روش اکتشافی در آموزش، مدل‌های برنامه‌ریزی درسی و سطوح آن، راهبردهای کلی در برنامه‌ریزی درسی انگلستان، مقایسهٔ کتب درسی جغرافیا بین ایران و انگلستان، اصولی که براساس آنها باید کتاب نوشت، ارزشیابی در برنامهٔ درسی انگلیس به‌همراه ضوابط آن، ارزشیابی از سطوح آموزشی و آموزش معلمان، چارچوب یک درس جغرافیا در کتاب درسی، کتاب راهنمای معلم، بازدیدهای علمی و استفاده از عکس در کتاب‌های درسی جغرافیا است که این مطالب در شماره‌های مختلف این نشریه، به‌طور کامل و مشروح بررسی شده است.

در شماره‌های ۴۰ تا ۴۴ در بخش اخبار جغرافیایی، گزارش تهیهٔ فیلم آموزشی اصطلاحات جغرافیایی طبیعی، اهداف، زمان و چگونگی تهیه به‌صورت گام‌به‌گام در مسیرهای مختلف به همه‌جای کشور و... آمده که برای بهبود آموزش جغرافیا و با همکاری دفتر

دانش‌آموختگان نظام آموزشی دانسته است و در این میان بیشترین مسئولیت را متوجه کتب درسی می‌داند و سپس برای تربیت معلم و نظام ارزشیابی نیز مسئولیت قائل است. در مقاله مذکور کتب درسی جغرافیای دوره ابتدایی، درس جغرافیا در ایران، اهداف کتب، روش‌های تدریس برای جغرافیا، کتب درسی و پایداری در یادگیری آن و... مورد بررسی قرار گرفته‌اند و مقاله با نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد خاتمه یافته است.

در شماره ۴۳، «موضوعات جهانی روزگار ما، معرفی یک الگوی محتوایی» (ناهد فلاحیان) به معرفی یکی از جدیدترین متون درسی جغرافیا می‌پردازد که می‌تواند به عنوان یک الگوی محتوایی مورد استفاده برنامه‌ریزان درسی در راستای حرکت به سمت یک تحول بنیادی در آموزش جغرافیا قرار بگیرد و علاوه بر ایجاد انگیزه و ابتکار در معلمان جوان جغرافیا، برخی تحولات و تلاش‌های نوین جهانی و اظهارنظرها و بیانیه‌های معاصر را در زمینه آموزش جغرافیا به آنها معرفی کند. در کل، مقاله به معرفی و ارائه متون کتاب «موضوعات جهانی روزگار ما» از انتشارات دانشگاه کمبریج پرداخته است.

در شماره ۴۳، «طرح بازدید علمی درس جغرافیا در آموزشگاه‌ها» (منصور ملک‌عباسی) مطالعه میدانی یا بازدید علمی و اهداف بازدید علمی در درس جغرافیا و اهمیت آن به عنوان نوعی شیوه تدریس... مورد توجه قرار گرفته است.

در شماره ۴۴، «طرحی نو در گسترش فعالیت‌های بازدید علمی جغرافیایی» (مجید سبزیکاری) بازدید علمی را فرصتی برای بررسی مطالب درسی به صورت عینی و ترکیب روابط بین پدیده‌ها برای دانش‌آموزان می‌داند و هدف از آن، قراردادن دانش‌آموزان در موقعیت یا موقعیت‌هایی است که بتوانند با تماس و مشاهده دنیای واقعی، مفاهیم درسی را به راحتی دریابند و... یکی از عوامل محدودشدن بازدید علمی در مدارس کشور فقدان روش‌های یکسان یا هماهنگ است و در صورت برگزاری یا تقاضای آن، معمولاً مشکلات و مخالفت‌هایی وجود دارند.

همچنین در مجله شماره ۴۴، «نگاهی به سؤال‌های درس جغرافیای عمومی رشته ادبیات و علوم انسانی سال سوم نظام جدید (۷۶-۷۵)» (مصطفی حیدری) به نقد سؤال‌های مذکور و ذکر مزایا و معایب آن پرداخته است.

در شماره ۴۴، «گزارش نویسی در بازدیدهای علمی جغرافیایی» (سیاوش شایان) به یکی از وظایف معلم در جریان انجام بازدیدهای علمی جغرافیایی، یعنی نوشتن گزارش از چگونگی انجام بازدید علمی و تشریح نتایج حاصل از آن برای استفاده دیگر همکاران، اولیای آموزشگاه، معاونت آموزشی اداره متبوع و اولیای دانش‌آموزان اشاره می‌کند. نوشتن گزارش مجموعه‌ای ارزشمند از تجارب را فراهم می‌آورد و دست‌اندرکاران را توجیه می‌کند و سبب همکاری بیشتر آنان می‌شود. در پایان یک نمونه از گزارش بازدید علمی را می‌آورد

تکنولوژی آموزشی انجام شده است.

در شماره ۴۱، اولین مقاله «ارزشیابی و نقش آن در بالابردن کیفیت تدریس جغرافیا» (سیما ترابی) است و در آن به کیفیت کار معلمان در زمینه تدریس دروس جغرافیا اشاره شده است. کیفیت تدریس نیز بستگی به این موضوع دارد که معلمان چقدر کارشان را از هر جهت مورد ارزشیابی قرار دهند، زیرا آموزش باید به نوعی ارزشیابی ختم شود. گاهی ممکن است تدریس موفقیت‌آمیز نباشد و لازم باشد تا معلم کار خود را مورد ارزشیابی قرار دهد و معایب را بررسی و بازبینی کند. بنابراین ارزشیابی را در پیشرفت کار معلم و یادگیری فراگیران مهم دانسته و به تعریف ارزشیابی، نقش معلم در ارزشیابی و... پرداخته است.

در مقاله بعدی در شماره ۴۱، به «آموزش جغرافیا در مدارس استان آذربایجان شرقی، اظهارات دانش‌آموزان» (دکتر مجید زاهدی و سایرین) پرداخته و دانش‌آموزان را از طریق پرسش‌نامه و سؤال‌های آن وادار به اظهارنظر در مورد اینکه کدام درس را بیشتر دوست دارند، آیا به درس جغرافیا علاقه دارند و چرا، آیا معلم جغرافیا را دوست دارند و... کرده است. در پایان مقاله نتیجه‌گیری از پژوهش و پیشنهادهایی در زمینه آموزش جغرافیا و علاقه‌مندی معلم و دانش‌آموزان ذکر شده است.

آخرین مقاله در نشریه شماره ۴۱، «بررسی سؤال‌های امتحانات نهایی کنکور جغرافیا در سال تحصیلی ۷۵-۷۴» (گروه جغرافیای دفتر برنامه‌ریزی و تألیف) است که در ضمن نقد سؤال‌ها به بررسی سؤال جغرافیای سال چهارم متوسطه، جغرافیای پیش‌دانشگاهی سال ۷۵، سؤال‌های امتحان جغرافیای اقتصادی و سیاسی، جغرافیای عمومی، جغرافیای کشورهای مسلمان، آزمون سراسری سال ۷۵ برای نظام آموزشی پرداخته است.

در شماره ۴۲، مقاله «کتب درسی جغرافیا در دوره ابتدایی و مشکلات آن» (دکتر مهدی چوبینه) به کتاب به عنوان مهم‌ترین عامل پیشرفت علمی هر رشته توجه کرده و مشکلات آموزش جغرافیا در مقاطع بالاتر را ناشی از کمبود و نقص پیش‌دانسته‌های

که در آن به اهداف، وظایف برگزارکنندگان تدارکاتی و آموزشی و شرکت‌کنندگان، مراحل بازدید، موارد مثبت و منفی بازدید، تشکر و قدردانی، پیوست‌ها، گیرندگان، رونوشت گزارش و... پرداخته است. باز هم در شماره ۴۴، «گزارش برگزاری اولین دوره تأمین مدرس پیش‌دانشگاهی جغرافیا» (مهدی چوبینه) اشاره به برگزاری اولین مسابقه سراسری دبیران جغرافیا در خرداد ۱۳۷۶ به منظور شناسایی نیروهای مستعد برای یاری رساندن به برنامه‌های گروه جغرافیای دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی دارد. در این مقاله به چرایی و چگونگی برگزاری مسابقه، تعداد شرکت‌کنندگان، منابع آزمون و سرفصل‌های امتحانی و علت انتخاب منابع، طراحان سؤال، تعداد سؤال‌ها و زمان آزمون توجه کرده است. همچنین به چگونگی و کجایی برگزاری اولین دوره تأمین مدرس جغرافیا که هدف نهایی مسابقه فوق بود، مواردی از قبیل انتخاب استان و مکان دوره آموزشی و شرایط اقلیمی آن در زمان برگزاری دوره، جاذبه‌های جغرافیایی و تنوع چشم‌اندازها، و... شرح داده شده است. در ادامه برنامه‌های جنبی دوره آموزشی مانند نمایشگاه کتب جغرافیا و نقشه‌های جدید و سخنرانی در مورد سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی، برنامه‌های آینده، شعر شرکت‌کنندگان و اسامی آنان از نکات دیگر این مقاله است.

در شماره ۴۵، مقاله «آموزش جغرافیا در مدارس کشور آلمان» (دکتر گئورگ اشتوبر و دکتر محمدحسن ضیا توانا) درج و در آن، اصول و مبانی تدریس جغرافیا، جنبه‌های محتوایی مطالب، تغییرات و دیدگاه‌های نیم قرن اخیر تشریح شده است و هدف را بررسی نظام‌های آموزشی و شیوه‌های تدریس جغرافیا در کشورهای مختلف تنها به منظور شناخت نمی‌داند بلکه هدف را دست یافتن به روش‌های علمی نوین از بعد مطالعات تطبیقی و استفاده صحیح از تجربه سایر کشورها می‌داند و در ادامه به نظام آموزشی آلمان، مقاطع تحصیلی، مقدمات شناخت ناحیه‌ای تا تدریسی توجیهی و هدفمند موضوعات، وظایف آموزش جغرافیا، درس جغرافیا در ایالت‌های متفاوت، روش تدریس جغرافیا و... توجه شده است.

همچنین در نشریه‌های شماره ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۹ و ۵۳ مقاله «آموزش جغرافیا، راهی نو با مشکلات بسیار» (دکتر مهدی چوبینه) به چشم می‌خورد که در آن به زمینه‌های ایجاد، ضرورت و زمان تغییر بنیادی در آموزش جغرافیا تا تلاش بی‌وقفه کارشناسان برنامه‌ریزی برای تولید اولین راهنمای برنامه درسی جغرافیا برای کلیه دوره‌های تحصیلی آموزش عمومی پرداخته و هم‌چنان به این نکته اشاره دارد که محورهای اصلی آموزش، یعنی معلم، دانش آموز، محتوای درسی هم‌زمان باید مورد توجه قرار گیرند و غفلت از نیازها و توانایی‌های هر یک از این سه محور، به عقیم‌ماندن هر برنامه‌ای می‌انجامد و... در ادامه هم مشکلات و نقایص برنامه درسی جغرافیا در وضعیت کنونی، مشکلات آموزش جغرافیای فعلی، نیازها و انتظارات برنامه‌ریزان درسی، انتخاب رویکرد، مفاد و مفاهیم آموزش جغرافیا، ارزشیابی،

تحلیل اهداف کلی آموزش و پرورش و مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و قانون اساسی به منظور تعیین اهداف درسی جغرافیا و سایر اهداف مربوط، اهداف کلی آموزش جغرافیا در دوره ابتدایی، راهنمایی و متوسطه در حیطه‌های مختلف و پایه‌های مختلف و کتب درسی آنها را مورد بررسی قرار داده است.

در شماره ۴۵، مقاله «یک الگوی تدریس درس جغرافیا» (نیره حاج امینی) نمونه‌ای از الگوی تدریس خود را با سرفصل‌های آن، روش کار، گروه‌های دانش‌آموزی و اهداف آن شرح داده است. در این روش تدریس، دانش‌آموزان فعال‌اند و حداکثر استفاده از زمان به عمل آمده و امکان استفاده از وسایل کمک آموزشی بیشتر فراهم می‌شود و از همه مهم‌تر، کلیت دانش جغرافیا را به صورت اجزایی دقیق و قابل فهم برای دانش‌آموز و متناسب با سن و برنامه‌اش تبدیل می‌کند.

در شماره‌های ۴۸ و ۴۹، مقاله «برنامه‌های جدید آموزش جغرافیا و نقش مجله رشد آموزش جغرافیا» به مباحثی اشاره دارد که در یک میزگرد جغرافیایی با شرکت یازده نفر از دبیران شرکت‌کننده در دوره تأمین مدرس کتاب درسی جغرافیای ۱ و اعضای هیئت تحریریه مجله رشد آموزش جغرافیا و گروه جغرافیای دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی برگزار شده است.

در شماره ۴۸، مقاله‌ای با نام «گزارش برگزاری دوره تأمین مدرس جغرافیای ۱، ایلام، تابستان ۷۷» (مهدی چوبینه) درج شده که در آن به چگونگی، چرایی و اهداف و... اجرای دوره فوق، چگونگی و دلایل انتخاب محل دوره، برنامه‌های قبل از شروع کلاس‌ها، اسامی شرکت‌کنندگان و... اشاره شده است.

در شماره ۴۹، «یک الگوی تدریس جغرافیا» (مرضیه سعیدی)، نمونه‌ای از روش تدریس جغرافیا ارائه می‌کند که در آن بهره‌گیری بهتر از زمان برنامه، ذوق و شوق دانش‌آموزان برای فراهم کردن وسایل کمک آموزشی و... مورد توجه است. در توضیح روش کار به استفاده از جراید و مطبوعات به عنوان یک وسیله کمک آموزشی توجه و در نهایت به شیوه ارزشیابی از فعالیت دانش‌آموزان، ملاک‌های کسب نمره، اهداف شیوه مذکور و غیره اشاره شده است.

در شماره ۵۰، «جریان نوبه‌نو جوینار همیشگی رشد آموزش جغرافیا» (دکتر مصطفی مؤمنی) نکاتی را در مورد نشریه‌های رشد آموزش جغرافیا نوشته و به اهداف یازده‌گانه رشد آموزش جغرافیا و عناوینی که به هدف می‌انجامند و با مقایسه مجله‌های جغرافیا و رشد آموزش جغرافیا با هم و برشمردن محاسن رشد آموزش جغرافیا و... پرداخته است.

در شماره ۵۰، مقاله «رویکرد سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی در آموزش و پرورش» (ناهید فلاحیان) تجربه آموزشی سایر کشورها یعنی فعالیت دانش‌آموزان یا دبیرستان کاس در دیترویت با راهنمایی معلم خود معرفی می‌کند که موفق به انجام کاری بزرگ، یعنی موفق به خلق راه‌حل‌های مبتکرانه‌ای برای حل مسائل و در

نتیجه همکاری با مراکز دولتی محلی و بخش خصوصی شده‌اند که این موفقیت در پناه استفاده از نرم‌افزار سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی به دست آمده است.

مقاله سوم در شماره ۵۰، «سواد تصویری و اهمیت آن در آموزش جغرافیا» (مهدی چوبینه) است که به تعریف سواد و مشخصه‌های آن، تعریف تصویر و مشخصه‌های آن، سواد تصویری، آموزش سواد تصویری، چرا به سواد تصویری نیازمندیم؟، چرا میل ما به تصویر به این اندازه زیاد است؟، قوانین آموزش سواد تصویری، تصویر و اهمیت آموزش آن در جغرافیا، مشخصات تصاویر مطلوب جغرافیایی، روش‌های آموزش جغرافیا از طریق عکس و نقش معلم در هدایت صحیح آموزش از طریق عکس در جغرافیا و... پرداخته است.

آخرین مقاله شماره ۵۰، «نکاتی چند در مورد نشریه رشد آموزش جغرافیا به زبان آمار» (دکتر شوکت مقیمی) است که در آن به برخی ویژگی‌های مجلات رشد در یک نگاه به زبان آمار پرداخته و اهداف آن را در شماره یک و در حال حاضر ذکر کرده و از طریق جدول‌های متعدد، اطلاعات را به خوانندگان عرضه و در نهایت پیشنهادهایی را برای بهبود مجله ارائه کرده است.

در شماره ۵۱، مطلبی کوتاه درباره «ولین جشنواره الگوهای برتر تدریس جغرافیا» قرار دارد که در آن به زمان و مکان اجرای جشنواره، متولیان برگزاری جشنواره، هیئت داوران، برگزیدگان جشنواره و... توجه کرده است.

در شماره‌های ۵۱ تا ۵۵، مقاله «شناخت‌شناسی جغرافیا: بحثی در سیر فلسفه اصول علم جغرافیا و آموزش آن» (دکتر سیلوش شایان) به ضرورت سواد جغرافیایی دانش‌آموزان و توسعه آن و توانایی استدلال فضایی آنان توجه و نیاز به آموزش جغرافیا را به شکل اصولی مطرح کرده است. عناوین مورد بحث در مقاله عبارت‌اند از: سه دلیل منطقی برای آموزش جغرافیا، مشکلات و مسائل احیای درس جغرافیا، تعریف جغرافیا، پراکندگی و انواع آن و...

مقاله سوم در شماره ۵۱، «همزیستی مسالمت‌آمیز از طریق آموزش جغرافیا» (دفتر بین‌المللی تعلیم و تربیت)، به نقش آموزش جغرافیا برای همزیستی مسالمت‌آمیز در میان مردم جهان و توانایی جغرافیا بر این اصل که می‌تواند ضمن تقویت اتحاد ملی، توجه به فرهنگ‌های ملی منطقه‌ای، بین‌المللی و جهانی را با در نظر داشتن مسئله ارتباط بین فرهنگ‌ها و تفاوت‌های اخلاقی و اجتماعی و... مورد اهتمام قرار دهد، پرداخته است و همزیستی مسالمت‌آمیز را یک وظیفه دانسته و عقیده آموزگاران و دانش‌آموزان را در مورد آن بیان و دانش عمومی را مورد بحث قرار داده و همچنین از مقایسه بین کشورها استفاده کرده و در نتیجه پیشنهادهایی ارائه داده است. مقاله چهارم در شماره ۵۱، «اتاق جغرافیا در مدرسه» (منصور ملک‌عباسی) ضمن توجه به فضاسازی مکان‌های آموزشی به لحاظ سهیم مهمی که در یادگیری، تمرکز ذهنی و تقویت مفاهیم اساسی

در ذهن دانش‌آموزان دارند، به پیشنهاد ایجاد اتاق جغرافیا پرداخته است و اتاق جغرافیا و ویژگی‌های آن، اثرات تدریس در فضایی همسو با ماده درسی، چگونگی استفاده از اتاق و... ذکر شده است.

در شماره ۵۲، «آخرین بیانیه انجمن جغرافیایی انگلستان درباره جغرافیا، آوریل ۱۹۹۹» (دکتر محمدحسن گنجی) به جغرافیا در برنامه درسی پرداخته و به مطالعات محلی، بررسی الگوها و جریان‌های طبیعی و انسانی، کسب اطلاعات جغرافیایی و فعالیت‌های میدانی، کار با نقشه و نمودار، کمک‌های جانبی جغرافیا به برنامه درسی و سوادآموزی، ابعاد مختلف آموزش جغرافیا، آموزش جغرافیا برای توسعه پایدار، جغرافیا و اشتغال، جغرافیا و برنامه ملی، جغرافیا و دانش‌آموزان چهارده سال به بالا و... اشاره شده است.

در مقاله دیگر در شماره ۵۲، «نگرش سیستمی و جایگاه آن در آموزش جغرافیا» (شوکت مقیمی) به نگرش سیستمی و پیشینه آن، جایگاه نگرش سیستمی در آموزش و به‌ویژه در آموزش جغرافیا، ورودی‌ها و خروجی‌های سیستم و پسخوراند مثبت و منفی پرداخته است.

مقاله آخر در شماره ۵۲ مربوط به خلاقیت در جغرافیا (علیرضا خلجی و سیدضیاء آل داوود)، گزارشی از نمایشگاه و سمینار خلاقیت در جغرافیا است که سازمان آموزش و پرورش شهر تهران آن را برگزار کرده و در آن ضمن توجه به چرایی و چگونگی اجرای این سمینار و نمایشگاه به اهداف و آثار برگزیده در بخش‌های مختلف و... توجه شده است.

در شماره ۵۳، «گزارش تکمیلی مدرسان جغرافیای ۱ متوسطه» (کوروش امیری‌نیا) به چگونگی اجرای دوره مذکور، زمان و مکان دوره، استان‌های شرکت‌کننده و... و پیشنهادها، توجه کرده است.

در شماره ۵۴، «تحلیل آماری نتایج آزمون سراسری دبیران جغرافیا ۷۸/۳/۲۸» (تقی وشتاسبی) مقاله‌ای است تحلیلی از نتایج آزمون سراسری دبیران که با هدف تأمین مدرسین جغرافیای دوره‌های آموزش کوتاه‌مدت استان‌ها برگزار شده بود و در آن به بررسی کمی شرکت‌کنندگان آزمون، آمار شرکت‌کنندگان بر حسب مدرک تحصیلی و جنس، بررسی کیفی شامل تحلیلی بر نمرات فضلی آزمون، سطح‌بندی یا رتبه‌بندی استان‌ها به همراه جدول‌های مربوط و... ارائه شده است.

در شماره ۵۵، مقاله «آموزش جغرافیا و نقش شبکه‌های اطلاع‌رسانی (اینترنت در آن» (دکتر مهدی چوبینه) به گستردگی و ابعاد اثرگذاری توسعه شبکه‌های اطلاع‌رسانی در زمینه‌های بسیار متنوع و متفاوت و از جمله اثر آن در آموزش جغرافیا، توجه و نقش مهم آن را در اعتلای این دانش و آموزش آن مورد مذاقه قرار داده، از هدایای اینترنت برای جغرافیا و به عکس، آینده شبکه‌های اطلاع‌رسانی و ضرورت اطلاع‌معلمان و... پرداخته و در آخر پایگاه‌های اطلاع‌رسانی اینترنتی را در موضوع‌های جغرافیایی مختلف معرفی

کرده است.

در شماره ۵۵، «شیوه‌های نو در آموزش جغرافیا» (فاطمه انصاری مهابادی) با ارائه یک روش تدریس از شیوه‌های همیاری، روش کارآیی تیمی را به اختصار و به همراه سؤال‌های هر گروه و جدول‌های مربوط به روش را ارائه کرده است.

در شماره ۵۶، «گزارش بیست و نهمین کنگره بین‌المللی جغرافیا (زندگی با تنوع) سال ۲۰۰۰» (ناهید فلاحیان) ارائه شده است.

در شماره ۵۶، «یک الگوی تدریس در آموزش جغرافیا دوره پیش‌دانشگاهی» (محمد رضا چورلی) با استفاده از عکس یا تصویری از چشم‌اندازهای جغرافیایی به ایجاد انگیزه در آموزش جغرافیا توجه کرده و نشان داده است که با به تصویر کشیدن چشم‌اندازهای ذهنی و واقعی دانش‌آموزان، می‌توان مهارت‌های جغرافیایی آنها را تقویت و در تعمیق یادگیری آنها تلاش کرد. در ادامه، مراحل اجرای تدریس، دسته‌بندی اجزا و... و پیشنهادهایی ارائه کرده است.

همچنین در شماره ۵۶، «اولین جشنواره الگوهای برتر تدریس جغرافیا، خرداد ۷۹» (خلجی و آل داوود) گزارش جشنواره تدریس را ارائه و به اهداف برگزاری، نحوه اجرا، هیئت داوران، برگزیدگان و... در ادامه نیز «گزارش عملکرد گروه آموزشی جغرافیای متوسطه استان کردستان» (جمال ایرانی) به صورت خلاصه از ۲۸ فعالیت آموزشی مهم استان مذکور آمده است.

در شماره ۵۷، «وسایل کمک‌آموزشی جغرافیا، میز شن» (کیومرث ایراندوست) به ضرورت استفاده از وسایل کمک‌آموزشی اشاره کرده و روش ساختن میز شن و چگونگی استفاده از آن را توضیح داده است.

در شماره ۵۸، مقاله «جغرافیا و بازدید علمی» (جمال ایرانی) به نقش بازدیدهای علمی در آموزش جغرافیا می‌پردازد و بازدید علمی را مرحله‌ای از آموزش می‌داند که دانش‌آموزان با استفاده از امکانات آموزشگاه انجام می‌دهند و در انجام آن با راهنمایی معلم در محیطی خارج از کلاس درس به اهداف آن دست می‌یابند. در واقع با این روش همواره بر آموزش در فضای واقعی تأکید و با مشاهده پدیده‌ها، مطالب درسی به صورت عینی در مقابل دانش‌آموزان قرار می‌گیرد. در ادامه، برنامه بازدید علمی، اهداف هر بازدید، چگونگی و طراحی و اجرای آن، اعم از درخواست صدور مجوز را شرح داده است.

در شماره ۶۲، «گزارش برگزاری دوره آموزشی - توجیهی کتاب جغرافیای ۲ متوسطه» (کوروش امیری‌نیا) درج شده و در آن هدف‌های کلی دوره، محتوا، مدرسان، شرایط و امکانات اجرایی و آموزشی، ارزشیابی، موانع و مشکلات در اجرای دوره، راهکارهای آموزشی و... نوشته شده است.

در شماره‌های ۶۲ و ۶۳، مقاله «جغرافیا، دانش گذشته، حال و آینده» (دکتر شوکت مقیمی) سیمای آینده جهان را ترسیم و سپس تغییراتی را که در آن رخ خواهد داد بیان و گاه درباره مسائل چالش

برانگیزی چون جهانی شدن، توسعه ارتباطات، مرزها و... بحث می‌کند و به نقش دانش جغرافیا به عنوان دانش زیربنایی برای آموزش در آینده می‌پردازد و در ادامه درباره آینده‌نگری در برنامه درسی آینده چه اهمیتی دارد؟، اهمیت جغرافیا در آینده، آموزش و پرورش و نقش آن، یادگیری مادام‌العمر، شکل‌های مدارس امروزی و آینده، معلمان آینده و توانمندی‌های معلم جغرافیا در کمک به دانش‌آموزان و... بحث می‌کند.

در شماره ۶۳، مقاله «نقش مدارس و انجمن‌های علمی در آموزش هواشناسی فراگیرندگان و توده مردم» (یوسف اسماعیلی نیری و شعبان رسولی جمادی) درباره اثر هوا بر تمام امور زندگی انسان و اثرات تغییرات آن، آموزش نوجوانان، آموزش جوانان، مشاهدات و تجزیه و تحلیل، بررسی‌های آزمایشگاهی، آموزش بزرگسالان و... مطالبی ارائه کرده است.

در شماره ۶۳، مقاله «طراحی تدریس برای فصل سوم کتاب جغرافیای ۱ سال دوم متوسطه» (فاطمه کامل) به طراحی تدریس دو فصل از کتاب درسی به‌طور نمونه پرداخته و در آن به طرح درس و انواع آن، مراحل تنظیم طرح تدریس سالانه و روزانه و... توجه کرده است.

در شماره ۶۴، «الگوی تدریس فعال توده‌های هوا در جغرافیا» (علی محمدیار احمدی) یک نمونه طرح درس ارائه و در آن به موارد زیر اشاره شده است: بخش اول) طرح درس شامل مشخصات کلی، تحلیل آموزشی، هدف‌های کلی و رفتاری، ارزشیابی تشخیصی، انتخاب رسانه مناسب و...؛ بخش دوم) تدریس، شامل اجرای آزمون تشخیصی، ایجاد انگیزه، آزمون فردی و گروهی و... .

در شماره ۶۵، مقاله «آموزش‌های رسمی زیست‌محیطی در برنامه‌های درسی جغرافیای دوره راهنمایی و متوسطه ایران» (دکتر سیاوش شایان)، ابتدا به ضرورت آموزش‌های زیست‌محیطی و سپس روند برنامه‌ریزی و انتشار مطالب مرتبط با آموزش‌های زیست‌محیطی، آموزش‌های لازم برای دانش‌آموزان و معلمان را توضیح داده و سپس راهنمای برنامه درسی جغرافیای دوره‌های راهنمایی و متوسطه با توجه به مندرجات آنها در حیطه‌های مختلف با نگرش زیست‌محیطی مورد بررسی قرار گرفته و مفاهیم برخاسته از هدف‌های کلی و جزئی آموزش جغرافیا در کتاب‌های درسی مربوط مشخص و اعلام شده‌اند. برخی از این نشانزدهای زیست‌محیطی عبارتند از: بیابان‌زایی، جنگل‌زدایی، اثر گلخانه‌ای، نابودی لایه اوزون، گرسنگی جهانی، شیوع بیماری‌ها مثل ایدز، اسیدی شدن آب‌های شیرین و خاک، افزایش ناراحتی‌های روانی و جرایم و...

در شماره ۶۶، «بررسی نگرش دانش‌آموزان به آموزش جغرافیا در مدرسه‌های شهرستان رشت» (دکتر مولایی هشتجین)، خلاصه‌ای از یک پژوهش است که در آن نگرش دانش‌آموزان به جغرافیا از طریق پرسش‌نامه مورد بررسی قرار گرفته و در آن به مواردی چون بیان

مسئله، ضرورت و اهمیت تحقیق، اهداف، فرضیه‌ها، آزمون فرضیه و... اشاره شده است.

در شماره ۶۶، مقاله «سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی کمک به ارتقای آموزش جغرافیا در مدرسه‌ها» (دکتر مهرشاهی و مهدی دهقان) با ارائه پیشنهادهایی نشان می‌دهد که چگونه می‌توان از سیستم GIS استفاده کرد تا در برنامه آموزش جغرافیا در مدارس مفید واقع شود. ابتدا GIS تعریف و بعد نمونه‌هایی از عملکرد پیچیده یک سیستم بیان و مزایای استفاده از آن در مدارس تشریح می‌شود و سعی در تشویق معلمان و دانش‌آموزان برای استفاده بیشتر از اطلاعات و تحول در کلاس‌های درس دارد.

در شماره ۶۸، «آسیب‌شناسی آموزش جغرافیا» (صبح مرادی) سعی در شناسایی آسیب‌های ناشی از آموزش رایج در درس جغرافیا دارد و راهکارهای مناسب را پیشنهاد کرده است. ابتدا اصطلاح آسیب‌شناسی تعریف و سپس آسیب‌شناسی آموزش رایج در درس جغرافیا، کیفیت آموزش در مراکز عالی، نشریات و کتب جغرافیایی، کتاب‌های جغرافیایی مدرسه، وضعیت علمی معلمان، کمبود یا فقدان وسایل کمک‌آموزشی، بازدید علمی و مشکلات آن، عدم برگزاری سمینار و همایش، کیفیت ضعیف آموزش‌های ضمن خدمت، فقدان اتاق جغرافیا و... مورد بررسی قرار گرفته است.

در شماره ۶۹، «آموزش جغرافیا و وسایل کمک‌آموزشی در کتاب‌های جدیدالتألیف دوره متوسطه» (مرتضی بصیری نوچایی) به نقش وسایل کمک‌آموزشی به عنوان رابط میان معلم و دانش‌آموز توجه کرده و در ادامه با طرح و بیان مسئله در یک پژوهش کتابخانه‌ای، موضوع وسایل کمک‌آموزشی و آموزش جغرافیا، نگهداری از وسایل و فضاسازی برای آنها، روش صحیح انتخاب و استفاده از وسایل کمک‌آموزشی و ابزارهای جغرافیایی و... را مورد بحث قرار داده است. در شماره ۷۰، «دانستنی‌های بیشتر در مورد زلزله برای معلمان جغرافیا» (مهدی چوبینه)، ضمن تعریف زلزله، طبقه‌بندی زلزله‌ها، اندازه‌گیری زلزله، امواج تولید شده در یک زلزله، مقیاس‌های اندازه‌گیری و سؤال‌هایی که اغلب در مورد یک زلزله پرسیده می‌شود؛ احتمال وقوع زلزله، شبکه گسترده تعیین مکان زلزله را مورد بحث قرار داده و در پایان، آدرس‌های اینترنتی سرویس‌های ویژه تحقیقاتی در مورد اطلاعات زلزله‌ها رخ داده را در سطح جهان ارائه کرده است.

در شماره ۷۲، «بررسی نگرش دانش‌آموزان مراکز پیش‌دانشگاهی شهرستان گناباد به درس جغرافیا» (غلام ماهی دشتی)، چکیده پژوهشی است که با روش توصیفی و از طریق توزیع پرسشنامه در میان نمونه‌های جامعه آماری مورد مطالعه، اقدام به اندازه‌گیری نگرش دانش‌آموزان نسبت به درس جغرافیا کرده است.

در شماره ۷۲، «بررسی مشکلات آموزش جغرافیا در برنامه‌های جدید» (رسول شریفی)، ضمن توجه به رویکردهای نوین در آموزش

جغرافیا که لازمه آن داشتن دانش‌آموزان فعال و روش‌های جدید تدریس و... است، سرانجام به داشتن کلاسی شاد و لذت‌بخش می‌انجامد... اما در دنیای واقعی میان این رویکردهای نوین و فعالیت‌های داخل مدرسه‌های ما فاصله زیادی وجود دارد و در راه نهادینه کردن چالش‌های جدی وجود دارد؛ چالش‌هایی چون روش تدریس سخنرانی، ارزشیابی سنتی و... که در این مقاله تشریح و راهکارهایی برای آنها ارائه شده است.

در شماره ۷۲، «بررسی تحلیلی مقالاتی نشریه رشد آموزش جغرافیا» (دکتر داریوش مهرشاهی) به تحلیل نشریه مذکور از بهار ۱۳۶۴ تا زمستان ۱۳۸۳ پرداخته و در آن به هدف، نحوه دست‌بندی مطالب، بررسی پنج شماره نخست و ساختار مطالب، بررسی پنج شماره اخیر و ساختار مطالب، روش ارائه مآخذ و توضیح در متن و پایان مقالات و نتیجه‌گیری اشاره کرده است.

باز هم در شماره ۷۲، «رشد آموزش جغرافیا بیست ساله شد» (منصور ملک‌عباسی) در مورد اهداف نشریه، مدیران مسئول، سردبیران، اعضای هیئت تحریریه و... در سال‌های انتشار بحث کرده و سپس به بررسی مقاله‌ها و اظهارنظر و پیشنهادهایی درباره نشریه پرداخته است.

در شماره ۷۳، «میزگردی پیرامون جشنواره روش تدریس جغرافیا و رویکرد IT» به چاپ رسیده است. این میزگرد در شهر شیراز با حضور برگزیدگان استان‌ها و نماینده نشریه رشد آموزش جغرافیا در شهریور ۸۴ برگزار شده است و در آن، نظرات افراد شرکت‌کننده در مورد جشنواره، مراحل اجرای آن از مناطق شهرستان تا کل کشور، فرصت‌ها و محدودیت‌ها و... مورد توجه قرار گرفته است.

در شماره ۷۵، «ایده‌هایی برای آموزش جغرافیا به کودکان پیش‌دبستانی» (فرهاد شه‌هداد) به چالش‌های دنیای معاصر توجه می‌کند و بهره‌مندی از تمام علوم را برای مواجهه با آن الزامی می‌داند. یکی از این علوم جغرافیاست که با ابزارهای خاص خود، توان و مهارت‌های کافی را برای تعامل در چنین دنیایی به افراد می‌دهد. آموزش جغرافیا و انتقال این توان‌ها و مهارت‌ها باید از سنین پایین و حتی سطوح پیش از دبستان آغاز شود اما ادبیات جغرافیایی کشور ما از نظر الگوهای این نوع آموزش چندان غنی نیست. این مقاله چنین الگو‌هایی را برای کودکان و اولیا و مربیان مشتاق فراهم آورده و برخی از فعالیت‌ها و بازی‌های آموزشی مناسب برای گروه سنی ۵-۲ سال را با موضوعات آموزشی از قبیل کجایی، خصیصه‌های سازنده، مکان، ماهیت ارتباط‌های میان انسان، مکان و... ارائه کرده است.

در شماره ۷۵، مقاله «آموزش جغرافیا با استفاده از الگوی تدریس بدیعه‌پردازی» (مرضیه سعیدی) ضمن معرفی و بیان مبانی نظری الگوی تدریس بدیعه‌پردازی که به افزایش تفکر و خلاقیت دانش‌آموزان کمک می‌کند، چگونگی کاربرد آن را در تدریس جغرافیا، به‌طور نمونه و گام‌به‌گام توضیح داده است. در پایان نیز

تجربه‌های به‌دست آمده در تدریس با الگوی بدیعه‌پردازی آورده شده و مراحل اجرای الگوی مذکور با درس انسان و مخاطرات طبیعی کتاب جغرافیای ۱ و عمومی تشریح شده است.

در شماره ۷۵، «طرح وسیله کمک آموزشی نتایج حرکت انتقالی زمین» (صدرالله مرشدی یکتا) به نحوه ساخت یک وسیله کمک آموزشی در مورد حرکت انتقالی زمین پرداخته و سپس ساخت وسیله کمک آموزشی را در دوازده مرحله توضیح داده است.

در شماره ۷۸، «دبیران جغرافیا و پژوهش‌های دانش‌آموزان» (منصور ملک‌عباسی) چگونگی انجام یک تحقیق دانش‌آموزی را فرایندی دانسته است که به طراحی، مرحله‌بندی و مشخص کردن فازهای متوالی انجام کار نیاز دارد. همچنین ضرورت یک جلسه توجیهی بین معلم و شاگرد را لازم دانسته و سپس مراحل شش‌گانه انجام یک پژوهش موفق مثل انتخاب موضوع تحقیق، تدوین سرفصل‌ها، جمع‌آوری اطلاعات و منابع، کدگذاری، سازماندهی، ارزشیابی، مدت زمان تحقیق و ارائه آن را تشریح کرده است.

در شماره ۷۸، «راهکارهایی برای بهبود فرایند یاددهی - یادگیری درس جغرافیا» (طاهر نوروززاده هراتی) ضمن بیان مختصر مشکلات عمده در یادگیری درس جغرافیا، به هدف علاقه‌مند ساختن دانش‌آموزان به مکانی که در آن زندگی می‌کنند (وطن) و احترام به مردمی که در سایر مکان‌ها سکونت دارند (اقوام و ملل) و ایجاد تفاهیم بین‌المللی و... توجه کرده است تا از این طریق بتواند فرایند یاددهی و یادگیری را بهبود بخشد و در ادامه به نگرش داشتن دانش‌آموزان در حالت مشارکت، جدی گرفتن درس جغرافیا، استفاده از روش‌های تدریس گوناگون و... اشاره کرده است.

در مقاله ۷۹، «ایده‌هایی برای آموزش پنج موضوع بنیادین جغرافیا» (فرهاد شهداد)، پنج موضوع مورد توجه این مقاله، موقعیت، مکان، تعامل انسان - محیط، حرکت (نقل مکان کردن)، منطقه است و با ارائه ایده‌هایی درباره هر یک، با تولید چهار چوب آموزشی، سبب همگرایی تفکرات و سازماندهی مطالعات جغرافیایی می‌شوند و ایده‌های مهمی ارائه می‌دهند و دانش‌آموزان کاوشگر می‌توانند با استفاده از آنها به تنظیم و اجرای تحقیق علمی و تفسیر داده‌های جغرافیایی اقدام کنند و با شناخت ویژگی‌های سرزمینی و تقویت تعلقات مکانی، به درک عمیقی از پیوند جغرافیا با زندگی برسند و درک و احترام به محیط را بیاموزند و...

در شماره ۷۹، «پرسش‌های فرادانشی در جغرافیا» (مرضیه سعیدی) با بیان سطوح یادگیری در حوزه یا حیطه شناخت و توضیح آن کوشیده است چگونگی طراحی پرسش‌هایی را در سطح فراتر از دانش (مفهومی)، بر مبنای طبقه‌بندی بلوم شرح دهد و برای شفاف‌شدن مطلب و درک بیشتر آن به‌طور نمونه پرسش‌هایی را از کتاب جغرافیایی پایه دوم دبیرستان ارائه داده است.

در شماره ۸۰، گزارش از برگزاری اولین مسابقه Online دبیران

جغرافیا درج شده است که هدف آن ایجاد انگیزه در دبیران و اشاعه و توسعه فرهنگ به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش، اشاعه برنامه درسی و شناسایی نیروهای توانمند در پشتیبانی و بسایت گروه درسی و افزایش توانایی دبیران در زمینه استفاده از این ابزار و... بوده است. در ادامه درباره دستاوردها و نتایج مسابقه، چگونگی ثبت‌نام شرکت‌کنندگان، منابع آزمون، بررسی آماری شرکت‌کنندگان و برندگان مسابقه و... شرح داده شده است.

در شماره ۸۰، «بررسی نگرش دانش‌آموزان مراکز پیش‌دانشگاهی شهرستان اردستان به درس جغرافیا» (دکتر جمال محمدی و پروین شفیع)، چکیده‌ای از یک پژوهش به روش تحلیلی را با تکمیل پرسش‌نامه به دست دانش‌آموزان در سال ۸۶-۸۵ ارائه کرده است.

در شماره ۸۱، «آموزش جغرافیا و طرح تدریس کارایی گروهی» (مرضیه سعیدی) درباره انواع رویکردهای تعاملی دانش‌آموزان، روش‌های تدریس فعال و مشارکتی، روش همیاری و مزایای آن و نیز طرح تدریس کارایی گروهی (با اثربخشی گروهی) و مراحل اجرای آن در کلاس اعم از فعالیت‌های معلم قبل از تدریس، فعالیت معلم هنگام تدریس، چگونگی استفاده از جدول و تفسیر آن، ارائه تعدادی نمونه سؤال صحیح - غلط و چهار گزینه‌ای و کلید سؤال‌ها و نیز فعالیت‌هایی برای انجام در منزل در مورد درس آلودگی هوا، از کتاب جغرافیای یک و عمومی پایه دوم دبیرستان بحث شده است. در پایان نیز، تجارب شخصی نویسنده در سیزده بند جداگانه برای استفاده سایر معلمان ذکر شده است.

در شماره ۸۱، نوشتار «رودخانه‌ها (مفاهیم عمده در آموزش مبحث رودها در کتاب درسی جغرافیا)» (آذر نخستین) که شامل مطالبی درباره جریان رودخانه، سرعت جریان، فرسایش، حمل و رسوب‌گذاری، عوامل تأثیرگذاری در میزان بار رودخانه است.

در شماره ۸۲، «جای خالی ایران در المپیا جهانی جغرافیا» (محسن ربیعی) اشاره دارد به اینکه گرچه در ابتدای شرکت ایران در تورنمنت جهانی، جایگاه کشورمان از لحاظ کسب امتیاز چندان مناسب نبوده است، ولی به مرور زمان و افزایش تلاش و تجربه آموزش و پرورش برای شرکت‌دادن دانش‌آموزان در المپیادهای داخلی و بین‌المللی تأثیر مثبت زیادی بر ترغیب آنان به منظور جدی گرفتن آن علوم و پیشرفت تحصیلی بیشتر در آن رشته داشته است. در ادامه، برخی مزایای المپیادها، شرایط شرکت در المپیادها، هدف‌های المپیاد جهانی جغرافیا، نتیجه‌گیری و پیشنهادها ذکر شده است.

در شماره ۸۳، «آموزش جغرافیا و پرورش هوش‌های چندگانه» (دکتر ناهید فلاحیان) به معرفی نظریه‌های هوش‌های چندگانه و نقش و کاربرد آن در آموزش جغرافیا پرداخته و مطالبی با عناوین نظریه گاردنر و انواع هوش، نکات اصلی در نظریه هوش‌های چندگانه، برنامه درسی جغرافیا و پرورش هوش‌های چندگانه، نمونه فعالیت‌هایی برای انواع هوش‌ها و نتیجه‌گیری ارائه شده است.

در شماره ۸۴، «اندیشه‌هایی برای آموزش مهارت نخستین در فرایند پویش جغرافیایی» (فرهاد شهداد) آمده است که جغرافیا به عنوان یک قلمرو پژوهشی از طیف وسیعی از روش‌های عمومی و تخصصی بهره می‌گیرد و یکی از بزرگ‌ترین چالش‌ها و وظایف برای جغرافی دان‌ها، تشخیص و طبقه‌بندی انواع مهارت‌های مورد نیاز در فرایند پژوهش‌های جغرافیایی است و از آنجا که افراد جامعه به صورت آگاهانه یا ناآگاهانه کنش جغرافیایی دارند و انتظار می‌رود که در عرصه آموزش یا کار به گردآوری اطلاعات و... دست زنند. لذا ارائه آموزش‌های لازم برای پژوهش و تفکر جغرافیایی اهمیت بسیار دارد و مهارت‌هایی که در پویش‌های جغرافیایی دبیران و سایر معلمان می‌توانند مفید باشند، عبارت‌اند از: طرح پرسش‌های جغرافیایی، کسب اطلاعات، سازماندهی و تنظیم اطلاعات و... در پایان نیز، دیده‌های آموزشی نوشته شده است.

در شماره ۸۴، مقاله «رغبت‌سنجی دانش‌آموزان دختر دبیرستان‌ها و مراکز پیش‌دانشگاهی شهر آران و بیدگل نسبت به درس جغرافیا» (زهرا آیتی)، چکیده‌ای از یک پژوهش به روش توصیفی در سال ۸۵-۸۴ است که در آن با عنوان، بیان مسئله، روش تحقیق، آزمودنی‌ها و نحوه‌گزینش آنها، یافته‌ها و نتایج تحقیق، پیشنهادها و نمونه پرسشنامه، مطالبی ارائه شده است.

در شماره ۸۶، «نقش آموزش جغرافیا در مهندسی فرهنگی و انسجام ملی» (محسن ربیعی)، به فرهنگ و تمدن ایران و جایگاه آن در جهان، که در بستر خاص جغرافیایی و در طول تاریخ شکل گرفته، هویت ایرانی، شکل‌گیری آن براساس بنیادهای فکری و فرهنگی و محیطی، پیوند میان عنصر ایرانی و اسلامی، ظرفیت جغرافیا و آموزش آن بر هویت‌سازی، راهکارهایی برای ارتقای کیفیت آموزش جغرافیا در راستای تقویت هویت ایرانی و مقابله با بحران هویت و افزایش انسجام ملی پرداخته شده است.

همچنین در شماره ۸۶، نویسندگان مقاله «راز سبب‌زمینی، ابزاری ساده برای آموزش جغرافیا» (پروانه و محبوبه بهرام سامانی) به چگونگی استفاده از سبب‌زمینی در آموزش درس‌های مربوط به نقشه‌های توپوگرافی پرداخته‌اند.

در شماره ۸۷، نویسندگان مقاله «دهکده اکوتوریستی شهری، نمونه‌ای از بازدید علمی» (دکتر احمد کلاه‌مال همدانی و احمد ابوحمزه) روشی نوین در مشاهده علمی را بر مبنای قواعد علمی سازماندهی و تجربه علمی خود را به عنوان یک الگو در اختیار دبیران قرار داده‌اند و مباحثی همچون بیان مسئله، تعریف گردشگری علمی، الگوهای گردشگری علمی (کاوشگری، تلفیقی، پیش‌سازمان‌دهنده) و زیست‌محیطی، مراحل اجرای یک بازدید نظام‌مند، نگرش دانشجویان نسبت به گردشگری از نظر ایجاد انگیزه، تغییر نگرش، اثرات آموزشی و تربیتی و... را مورد بحث قرار داده‌اند.

در شماره ۸۷، «استفاده از متون ادبی و سخنان بزرگان در

تدریس جغرافیا و ایجاد انگیزه در فراگیرندگان» (محمود دادگر)، نشان می‌دهد که نویسنده از جملات کوتاه، شعر و... برای جلب توجه و انگیزه دانش‌آموزان در کلاس درس استفاده کرده و نمونه‌هایی از آن را در مورد ایران، سرزمین‌های مرتفع، آب، خاک، جنگل، جهانگردی، سیل، آلودگی هوا، توسعه پایدار، صرفه‌جویی در مصرف آب، سنگ کره، زلزله، جاذبه شهر، انفجار جمعیت و... برای استفاده سایر دبیران ذکر کرده است.

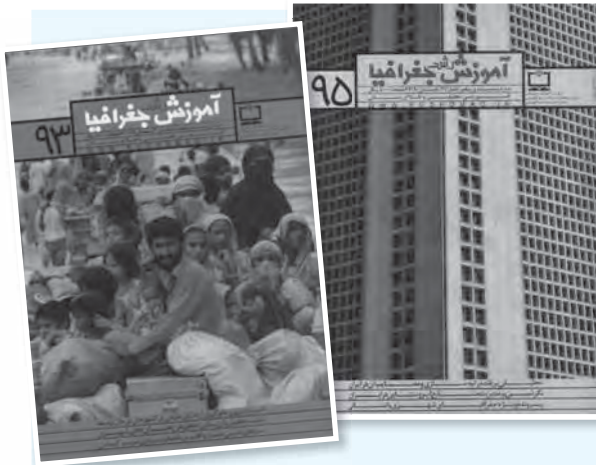
در شماره ۸۷، گزارش اولین همایش دبیرخانه کشوری راهبری درس جغرافیا در آبان ۸۷ (محسن ربیعی) درج شده است که در آن به اهداف، شیوه برگزاری و... پرداخته است.

در شماره ۸۸، «آموزش‌های نادرست در مانورهای زلزله مدارس» (غلامرضا باقری)، به ذکر دلایل نادرستی برخی از آموزش‌ها و مانورهای انجام شده در مدارس پرداخته و شواهدی از سایر کشورها مانند مکزیک، ترکیه و... که رخداد زلزله را زیاد تجربه می‌کنند، آورده و به فیلمی آموزشی که در آن بر روش بقا و مثلث حیات، که در کشورهای مختلف پخش و از آن برای ایمنی در مقابل زلزله استفاده شده است تأکید دارد و در پایان، راهکارها و اصول کلی ایمنی را در هشت بند توضیح داده است.

در شماره ۸۸، «آموزش جغرافیا و مهارت‌های زندگی» (جمال ایرانی) به آموزشی که در جهت پاسخگویی به نیازهای فراگیرندگان در حال و آینده است، آموزش مفاهیم و مهارت‌هایی که کاربرد محلی، منطقه‌ای و بین‌المللی داشته باشد تا فرد بتواند آن مهارت‌ها را در محل کار و زندگی به کار بندد، توجه دارد و نوعی طراحی آموزشی نو و ابتکاری را فراهم کرده است تا با فعالیت‌های مکمل آموزشی و مهارت‌های زندگی، و بیان نقش جغرافیا در آموزش، توسعه و تقویت این مهارت‌ها به بهتر شدن زندگی دانش‌آموزان و آموزش جغرافیا به آنان کمک کند. بعضی از مهارت‌های زندگی موردنظر در این مقاله عبارت‌اند از: مهارت خودآگاهی، همدلی، ارتباطی، روابط بین‌فردی، تصمیم‌گیری، حل مسئله، مقابله با هیجانات منفی و... در پایان نیز، یک نمونه طراحی تدریس از کتاب جغرافیای یک، درس آب‌ها ارائه شده است.

در شماره ۸۹، «گزارش اجمالی از آخرین کنگره جغرافیایی در انگلستان» (دکتر محمدحسن گنجی)، بخشی از بیانیه کنگره را با عناوین جغرافیا نمونه کامل مواد آموزشی برنامه درسی، جغرافیایی فکر کردن، جغرافیای زنده، جغرافیا و نسل جوان، و تفحص و کشف در جغرافیا، جغرافیا و جهان واقعی، برنامه‌سازی با جغرافیا، ارائه کرده است و بر ارتقای درس جغرافیا در بین دانش‌آموزان و معلمان و... تأکید دارد.

در شماره ۸۹، ویژگی‌های راهنمای برنامه درسی استان‌شناسی (نسرین خیرآبادی) گفت‌وگویی است با کوروش امیری‌نیا، کارشناس مسئول گروه جغرافیای دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

در شماره ۹۲، گفت‌وگوی معلمان جغرافیای استان خراسان شمالی (مهدی چوبینه) درج شده است که در آن مدیر داخلی نشریه رشد آموزش جغرافیا در مورد مجله تخصصی معلمان جغرافیا با آنها به گفت‌وگو پرداخته است.

همچنین در شماره ۹۲، خبر برگزاری سه دوره آزمون علمی (المپیاد) جغرافیا در شهر تهران (نازیلا ملک‌محمودی) بین دانش‌آموزان شهر در سال‌های ۸۶ و ۸۷ و ۸۸ و نتایج آن چاپ شده است.

در شماره ۹۳، «تحلیل محتوایی کتاب مطالعات محیطی (تاریخ، جغرافیا و اجتماعی) سال پنجم ابتدایی کشور هند» (فرامرز نودهی) یادآوری می‌کند که مواد و محتوای کتاب‌های درسی هر کشور متأثر از اوضاع تاریخی، اقلیمی، فرهنگی و اقتصادی همان جامعه است و کتاب درسی یکی از عناصر مهم هر نظام آموزشی در جوامع به حساب می‌آید و با تحلیل و بررسی اجزای دیگری همچون قوانین و مقررات آموزشی، ویژگی‌های نیروی انسانی و عناوین درسی، می‌توان به تصویر دقیقی از نظام آموزشی هر کشور و شرایط ایده‌آل ترسیمی برای آینده آن جامعه دست یافت. هند با وجود تنوع قومی، زبانی، مذهبی و حضور پررنگ استعمار در تاریخ آن، منحصر به فرد است و بنابراین کتاب‌های درسی آن وظایف مهمی دارند. کتاب مطالعات محیطی پایه پنجم هند نوشته نیل گاردنر و ناشر آن دانشگاه آکسفورد است و به زبان انگلیسی تدریس می‌شود و ۱۴۰ صفحه و شش فصل دارد. در شماره ۹۳، «دست‌ساز نمایش سه‌بعدی نقشه‌های توپوگرافی» (حسن پورعرب)، روش نمایش پستی و بلندی‌های سطح زمین در نقشه است که روش منحنی‌های میزان یا تراز، تجسمی ذهنی از خطوط هم ارتفاع روی نقشه است و با نشان دادن کارکرد خطوط هم ارتفاع دست‌ساز به صورت عینی به نمایش عوارض و پستی و بلندی‌های زمین و نقش مؤثر دست‌ساز در تفهیم یادگیری و کارکرد این خطوط به دانش‌آموزان پرداخته و روش ساختن دست‌ساز را در هشت بند توضیح داده است.

همچنین در شماره ۹۳، مقاله «با استفاده از فناوری‌های جدید،

درباره کتاب استان‌شناسی که آن را پاسخی به تقاضاهای منطقه‌ای می‌داند.

در شماره ۹۰، نویسنده مقاله «آموزش جغرافیا در دو سوی اقیانوس اطلس» (زهرا جلیلی پروانه) آورده است که انجمن جغرافیا (GA)، انجمن بین‌المللی برای معلمان جغرافیا، که دفتر مرکزی آن در شفیلد انگلستان است و همچنین مجمع ملی برای آموزش جغرافیا (NCGE) در کانادا هدف‌های مشابهی دارند و اطلاعات و منابعی را برای معلمان و دانش‌آموزان به منظور پیشرفت و مطالعه و تدریس جغرافیا فراهم می‌کنند و جغرافیا را عامل اصلی آماده کردن افراد جوان برای زندگی در قرن ۲۱ می‌دانند. در ادامه مقاله عناوین زیر مطرح شده است: تحصیل جغرافیا در انگلستان، تحصیل جغرافیا در کانادا، چگونه دانش‌آموزان کانادایی از لحاظ درک معلومات جغرافیایی مقایسه می‌شوند؟، جغرافیا به ما در شناخت کشورمان کمک می‌کند، فرصت‌هایی را برای ارتقای دانش جغرافیایی فراهم کنید، به دست آوردن و اطلاعات بیشتر درباره آموزش جغرافیا و...

در شماره ۹۰، «المپیاد جهانی جغرافیا» (علی کیکاووسی) درباره المپیاد جهانی بحث کرده و در ادامه، اساسنامه المپیاد جهانی جغرافیا، شرایط و وظایف شرکت‌کنندگان، آزمون‌ها، پایه‌های مالی، آیین‌نامه نهایی، اهداف المپیاد بین‌المللی جغرافیا و سؤال‌های المپیاد برسیبان در سال ۲۰۰۶ را مورد توجه قرار داده است.

در شماره‌های ۹۱ تا ۹۴، «نگاهی به برنامه درسی استان‌شناسی» (کوروش امیری‌نیا) به معرفی برنامه جدیدی که قرار است در صورت تصویب، جایگزین درس جغرافیای استان در سال دوم دبیرستان شود، پرداخته و در آن، اهداف برنامه، ضرورت و اهمیت آن، رویکرد برنامه درسی، تقویت فرهنگ ایران و اسلام، تقویت تربیت دینی و عقلانی، تعمیق هویت ملی، توجه به موضوعات و مسائل اجتماعی، توجه به علایق و نیاز دانش‌آموزان، شناخت محیط محلی و شناخت نواحی جغرافیایی ایران به لحاظ وحدت محیطی و معیشتی و فرهنگی و اصول حاکم بر برنامه درسی را به بحث و بررسی گذاشته است.

در شماره ۹۲، «اهداف آموزش و پرورش، اهداف آموزش جغرافیا و تحلیل محتوای کتاب درسی جغرافیای ۱» (محمدعلی عبدالنژاد)، با توجه به هدف آموزش و پرورش، که آماده کردن فرد برای زندگی سالم است و آموزش جغرافیا، یک عامل مؤثر در تربیت شهروندی به‌شمار می‌رود، زیرا تنها دانشی است که با دید ترکیبی، مسائل را تجزیه و تحلیل می‌کند و از این‌رو کتاب درسی جغرافیا باید اهداف کلی آموزش و پرورش و اهداف کلی آموزش جغرافیا را برآورده سازد. به همین منظور کتاب جغرافیای یک، پایه دوم در تمام رشته‌ها را از نظر محتوایی در ارتباط با نقش آن در تربیت شهروندی مورد بررسی قرار داده و با روش پژوهش «تحلیل محتوا» متن هر درس را بررسی کرده است تا مشخص شود چگونه اهداف آموزش و پرورش را برآورده می‌کند و... در پایان نیز، نتیجه‌گیری و پیشنهادها آمده است.

دانستنی‌های به دست آمده از انجام کار

بررسی مقاله‌ها و مطالب در نشریه نشان داده‌اند که:

۱. بیش‌ترین مطلب در مجله را سعید بختیاری با موضوع آشنایی با کشورهای جهان در ۸۳ شماره نوشته و علاوه بر آن چهار گزارش نیز ارائه داده است. اهتمام ایشان برای معرفی کشورهای جهان به معلمان کشورمان، تحسین‌برانگیز است. گفتنی است که مطالب مربوط به آشنایی با کشورهای جهان در زمره مقاله‌ها قرار نگرفته‌اند.

۲. از نظر جایگاه هر مقاله در مجله، به نظر می‌رسد اگر مقاله‌ای پیوسته در چند شماره ارائه شده باشد، کم‌کم اهمیت و جایگاه خود را از دست داده و از صفحه‌های اول مجله به صفحه‌های آخر منتقل شده است.

۳. کمبود و کاستی مقاله‌های مربوط به آموزش جغرافیا، نشانه عدم اهتمام و علاقه معلمان به انتقال تجربیات و دانش حرفه‌ای آنها به سایر معلمان است.

۴. مجله کوششی برای تشویق دبیران به منظور همکاری و تمرین نویسندگی در جهت انتقال یافته‌های حرفه‌ای‌شان در زمینه آموزش جغرافیا نکرده یا کوشش و تشویق آنها از دید معلمان کم‌رنگ یا پنهان مانده است.

۵. مجله تأکیدی بر مکان نویسندگان مقاله یا پراکندگی جغرافیایی فرستندگان مقاله‌ها نداشته است.

۶. مجله بخش سرگرمی‌های جغرافیایی، مانند طنز، چیستان، جدول و... ندارد و در تمام این شماره‌ها فقط یک جدول سرگرمی جغرافیایی چاپ شده است.

۷. بیش‌ترین حجم مقاله‌ها مربوط به پایان‌نامه‌های دانشجویی است.

پی‌نوشت

۱. گفتنی است که برخی از نویسندگان مقاله‌ها از جهت دبیر بودن، متخصص جغرافیا یا خارج از حوزه جغرافیا بودن، شناسایی نشده‌اند. حتی دست‌اندرکاران مجله رشد آموزش جغرافیا نیز اطلاعی از آنها نداشتند که اسامی آنها در ذیل می‌آید:

آقایان اردوان میرزایی (استادیار دانشگاه)، بهزاد انتظاری، مهندس مهدی مدیری (کارشناس)، محمدرضا شفیعی، حسین رحیمی (استادیار دانشگاه)، ایرج بیات، نادر رضایی، جعفر نیوشا، بهرام ساسانی، ایرج نوبی، علی‌اکبر کسانیان، یداله غلامی، دکتر مهدی طالب (استاد دانشگاه)، دکتر مهدی دهباشی، مهندس خلدبرین، رحمت صفری، عباس حسینی شمع‌چی، منوچهر صادقی برزلیقی، امام علی حاضری، مهندس فولادی (کارشناس)، کرم رضا میرزایی، حسین بافکار، محمد راشد متولی الموتی، سیداصغر نیکجه، حسین قهرایی، علی‌اکبر عبدالرشیدی، عباس جلالی، عباس ابومحبوب و خانم‌ها صدیقه سلطانی‌فر، فاطمه فقیهی قزوینی، اکرم ربیعی، ناهید حاجی عباس، اکرم عباسی و زهرا سقازاده.

۲. برخی از مقاله‌های آموزش جغرافیا هم‌زمان به چند موضوع از آموزش جغرافیا توجه داشته‌اند. برای مثال همراه با معرفی برنامه درسی جدید، برنامه قبلی نقد و تجربه‌های آموزشی از ایران یا سایر کشورها در آن آمده است. به همین دلیل جمع درصدها عدد ۱۰۰ نخواهد شد.

دانش‌آموزان را به درس جغرافیا علاقه‌مند سازیم» (یدالله رحمانی) کاربرد برخی از فناوری‌های جدید را در آموزش جغرافیا و ایجاد و تحرک انگیزه دانش‌آموزان معرفی کرده است.

در شماره ۹۴، «پل‌زدن میان فرهنگ‌ها از طریق آموزش جغرافیا» (دکتر ناهید فلاحیان)، گزارشی است از گردهمایی کمیسیون آموزش جغرافیایی اتحادیه بین‌المللی جغرافیا در سال ۲۰۱۰ که نگارنده مقاله در آن شرکت کرده است.

در شماره ۹۴، «گزارش نشست هم‌اندیشی استان‌های منتخب تألیف کتاب‌های درس استان‌شناسی» (شاکری) چاپ و در آن نکاتی پیرامون تجارب مؤلفان و نظرات شرکت‌کنندگان و... مطرح شده است. همچنین در گفت‌وگویی پای حرف‌های مؤلفان کتاب‌های استان‌شناسی نشسته و نظرات آنها را درج کرده است.

در شماره ۹۵، در مقاله «گپ‌گفتی با معلمان جغرافیای استان مازندران» (مهدی چوبینه)، شرکت‌کنندگان یا همان سرگروه‌های آموزش جغرافیا در پاسخ به این سؤال که نظرشان درباره برنامه‌های فعلی آموزش جغرافیا چیست؟، مشکلات حرفه‌ای، مشکلات محتوای کتاب درسی، مجله رشد آموزش جغرافیا و نقص آن در بهبود برنامه درسی، انتظارات از رشد آموزش جغرافیا و دلایل عدم رغبت معلمان برای نوشتن مقاله در مجله رشد را بیان کرده‌اند که شروع آن در مجله درج شده است.

در شماره ۹۵ در بخش اخبار جغرافیایی، گزارش سومین همایش دبیرخانه راهبری درس جغرافیای متوسطه در آذر سال ۸۹ در استان اصفهان چاپ شده و در آن به اجرای دو کارگاه آموزشی تولید فیلم کوتاه و اهداف برگزاری آن، قطعنامه پایانی و... توجه شده است.

همان‌طور که مطالعه کردید، چکیده یا چندسطری از مفصل‌ترین مقاله‌های آموزشی تا کوتاه‌ترین مطلبی که به آموزش جغرافیا مربوط است، به ترتیب شمارگان نشریه با ذکر نام نویسنده یا مترجم در نوشتار فوق آمده است. امید است این فهرست برای دسترسی آسان معلمان به آثار آموزشی جغرافیا در ۹۵ شماره نشریه مفید باشد.